

BULLETIN
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA
3/2026

ÚVODNÍK

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

s podzimem přichází i nové číslo Bulletinu oddělení analytiky a srovnávacího práva, v němž Vám tradičně přinášíme výběr zajímavých rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, Soudního dvora Evropské unie i vybraných evropských vrcholných soudů. Nechybí ani přehled nedávných rozhodnutí štrasburského soudu proti České republice a informace o novém vydání Výběru rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi. Věříme, že Vám i toto číslo nabídne užitečnou orientaci v aktuálním vývoji evropské judikatury.

Z rozhodovací praxe Evropského soudu pro lidská práva si pozornost zaslouží zejména rozsudek ve věci ***Jesus Pinhal proti Portugalsku***, v němž Soud posuzoval souběžné vedení trestního a správních řízení. Dospěl přitom k závěru, že vzájemně propojená a koordinovaná řízení mohou tvořit jednotný systém postihu slučitelný s požadavky čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě a revidoval dosavadní test posuzování zásady *ne bis in idem*. Zaujme rovněž rozsudek ve věci ***Sylvie Vallée proti Francii***, týkající se ochrany majetkových práv manžela osoby odsouzené za trestnou činnost. Soud zde neshledal porušení práva na pokojné užívání majetku, když konfiskace nemovitostí náležejících do společného jmění manželů podle jeho názoru zachovala spravedlivou rovnováhu mezi veřejným zájmem a ochranou práv stěžovatelky.

Judikatura Soudního dvora Evropské unie je v aktuálním čísle zastoupena například rozsudkem ve věci ***Aucrinde***, v němž Soudní dvůr upřesnil meze důvodů, pro které lze odmítnout žádost o přeshraniční dokazování podle nařízení o dokazování. Dospěl k závěru, že nelze odmítnout provedení důkazu pouze z důvodu existence vnitrostátního pravidla bránícího exhumaci za účelem určení příbuzenského vztahu. Pozornost si zaslouží také dvojice rozsudků velkého senátu ve věcech ***BX a João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další***, v nichž se Soudní dvůr zabýval podmínkami odpovědnosti členských států za škodu způsobenou jednotlivcům rozhodnutími soudů poslední instance. Upřesnil, že porušení povinnosti předložit předběžnou otázku samo o sobě ke vzniku odpovědnosti nepostačuje, není-li současně porušena hmotněprávní norma, jejímž primárním účelem je přiznat práva jednotlivcům.

Z rozhodovací praxe vnitrostátních soudů jsme vybrali mimo jiné rozhodnutí ***francouzského Kasačního soudu***, který se zabýval uznáváním rodičovství dítěte narozeného prostřednictvím náhradního mateřství v zahraničí a hledáním rovnováhy mezi zákazem náhradního mateřství a právem dítěte na respektování soukromého života. Za pozornost stojí rovněž usnesení ***rakouského Nejvyššího soudního dvora***, podle něhož elektronické doručení na e-mailovou adresu, k níž adresát již objektivně nemá přístup, nemůže být účinné, a to ani tehdy, pokud adresát porušil svou povinnost změnu adresy oznámit.

Příjemné čtení Vám přeje

redakce Bulletinu

OBSAH

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

Aktuální judikatura

Dragoni a ostatní proti Itálii	... 4
Jesus Pinhal proti Portugalsku	... 6
Sylvie Vallée proti Francii	... 9
Ubeda a ostatní proti Itálii	... 11

Rozhodnutí proti České republice	... 13

Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi	... 15

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Aktuální judikatura

Aucrinde	... 16
BX a João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další	... 18
Inter IKEA Systems	... 23
Sky Österreich Fernsehen GmbH	... 26

EVROPSKÉ VRCHOLNÉ SOUDY

Aktuální judikatura

Francie	... 28
Francie	... 31
Německo	... 33
Rakousko	... 34

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

Aktuální judikatura

Rozsudek ze dne 2. 7. 2026, Dragoni a ostatní proti Itálii, č. 12654/22

K existenci přesvědčivých důvodů pro prohlášení dítěte za osvojitelné a přerušení rodinných vazeb a k povinnosti státu zajistit odpovídající podporu biologické rodině

Úplné znění rozhodnutí

Předmětem stížnosti byl postup italských orgánů, jež odebraly biologické rodině dítě krátce po narození. Následně jej i přes zlepšení zdravotního stavu matky a ekonomické situace rodičů prohlásily za osvojitelné a současně přerušily veškeré kontakty s rodiči i prarodiči. Stěžovatelé, tj. rodiče a prarodiče, tvrdili, že italské orgány neposkytly rodině dostatečnou podporu, nevyvinuly přiměřené úsilí k zachování rodinných vazeb a při rozhodování nezohlednily změny, k nimž v jejich osobní a sociální situaci v průběhu řízení došlo. Soud zde konstatoval, že k porušení práva na respektování rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy došlo.

Matky dítěte trpěla psychickým onemocněním a v minulosti již podstoupila psychiatrickou léčbu. V období krátce před porodem, a zejména po něm, zaznamenal zdravotnický personál problémy v jejím chování i ve vztahu k novorozenému dítěti. Krátce po porodu byla navíc pro psychickou poruchu hospitalizována. Ačkoliv otec dítě navštěvoval, to bylo umístěno do péče vnitrostátních orgánů a bylo zahájeno řízení o zbavení rodičovské odpovědnosti rodičů a o prohlášení dítěte za osvojitelné.

V průběhu řízení soud nařídil znalecké posouzení rodičů i prarodičů dítěte. Znalec konstatoval určité nedostatky v rodičovských kompetencích matky, zatímco otec dle něj vykazoval lepší schopnost reagovat na potřeby dítěte a mohl potenciálně plnit ochrannou a podpůrnou roli. Současně však uvedl, že vzhledem k absenci programu rozvoje rodičovských dovedností a k dosavadním omezeným kontaktům mezi rodiči a dítětem nelze učinit konečný závěr o jejich rodičovských předpokladech. Vnitrostátnímu soudu proto doporučil zavedení podpůrného rodičovského programu.

Na základě tohoto doporučení byl program podpory rodičovských dovedností skutečně zaveden a rodiče se účastnili pravidelných kontaktů s dítětem za přítomnosti odborníků. Z následných zpráv vyplynulo, že rodiče dosáhli určitého pokroku. Zejména otec si osvojil lepší schopnost rozpoznávat a naplňovat potřeby dítěte a odborníci zároveň připouštěli, že mezi rodiči a dítětem se postupně vytvářelo citové pouto. Přestože zachování kontaktu mezi nimi bylo nadále považováno za důležité, návrat dítěte do biologické rodiny v dané fázi řízení zatím nebyl považován za vhodný.

Navzdory těmto zjištěním vnitrostátní soud dítě prohlásil za osvojitelné a současně nařídil přerušeni jeho kontaktů s rodiči i prarodiči. Dospěl totiž k závěru, že rodiče postrádali dostatečné rodičovské dovednosti a že nebylo možné očekávat jejich zlepšení v časovém horizontu odpovídajícím potřebám dítěte. Význam přikládal mimo jiné i ekonomické a sociální situaci rodičů.

Rozhodnutí následně potvrdil i odvolací soud, který odmítl návrh rodičů a prarodičů na vypracování nového znaleckého posudku, přestože předložili důkazy o zlepšení zdravotního stavu matky i své ekonomické situace. Neuspěli ani s kasační stížností.

Před Soudem stěžovatelé, tj. rodiče a prarodiče, namítali porušení svého práva na respektování rodinného a soukromého života podle čl. 8 Úmluvy. Tvrdili zejména, že rozhodnutí vnitrostátních soudů nebyla založena na aktuálním posouzení jejich rodičovských schopností a že jim nebyla poskytnuta dostatečná podpora k jejich rozvoji. To platilo zvláště ve vztahu k matce s ohledem na její zranitelné postavení. V důsledku toho podle nich došlo k přerušeni kontaktů mezi dítětem a biologickou rodinou, ačkoliv řízení dosud nebylo pravomocně skončeno.

Soud nejprve připomněl, že odebrání dítěte z rodiny a zejména úplné přetržení rodinných vazeb představují mimořádně závažný zásah do práva na rodinný život. Takový zásah lze ospravedlnit pouze ve výjimečných případech a pouze tehdy, prokáží-li vnitrostátní orgány dostatečně, že neexistovala mírnější opatření schopná ochránit zájmy dítěte. Součástí pozitivních závazků státu je přitom i povinnost usilovat o obnovení rodinného soužití, jakmile je to možné, a poskytovat rodině potřebnou podporu.

Dále Soud zdůraznil, že dítě v projednávané věci nebylo vystaveno násilí, zneužívání ani jinému závažnému ohrožení. Hlavní důvody zásahu spočívaly především v psychických obtížích matky a omezených rodičovských schopnostech rodičů. Takové okolnosti však samy o sobě podle Soudu neodůvodňovaly definitivní přetržení rodinných vazeb, zejména pokud mohly být překonány prostřednictvím cílené sociální a odborné pomoci. V rozporu s těmito požadavky poskytly vnitrostátní orgány rodičům při budování vztahu s dítětem pouze omezenou podporu. V počáteční fázi totiž převažovaly návštěvy zaměřené na hodnocení rodičovských dovedností, zatímco skutečný podpůrný program byl zaveden až později. Navíc se program soustředil především na otce, zatímco matce, jejíž zdravotní stav představoval klíčový aspekt celé věci, nebyla poskytnuta dostatečná individuální podpora odpovídající její zranitelné situaci.

Soud dále vnitrostátním soudům vytkl, že nevěnovaly náležitou pozornost pozitivnímu vývoji zaznamenanému odborníky a dostatečně nezohlednily postupné zlepšení osobních i materiálních poměrů rodičů. Za významný procesní nedostatek označil rovněž odmítnutí vypracování nového znaleckého posudku v odvolacím řízení, přestože rodiče předložili nové lékařské zprávy i další důkazy svědčící o změně jejich životní situace. Absence aktuálního odborného posouzení podle Soudu podstatně omezila možnost spravedlivě vyhodnotit jejich rodičovské předpoklady. Dalším významným aspektem bylo přerušeni kontaktů mezi dítětem a jeho rodinou již po rozhodnutí soudu prvního stupně, přestože řízení dosud nebylo pravomocně skončeno. Soud v této souvislosti zdůraznil, že plynutí času může mít v rodinněprávních věcech nevratné důsledky a významně oslabit možnost budoucí obnovy rodinných vztahů. Důvody uváděné vnitrostátními soudy proto nepovažoval za natolik závažné, aby ospravedlnily tak radikální opatření.

Ve vztahu k prarodičům Soud připomněl, že i vztahy mezi prarodiči a dítětem mohou za určitých okolností požívat ochrany podle čl. 8 Úmluvy. Současně zdůraznil, že právě s ohledem na zranitelnou situaci rodičů mohli prarodiče sehrát významnou úlohu při zachování rodinných vazeb. Vnitrostátní orgány však podle názoru Soudu nepřijaly potřebná opatření k ochraně a rozvoji vztahu mezi dítětem a prarodiči.

S ohledem na všechny uvedené okolnosti Soud dospěl k závěru, že rozhodnutí vnitrostátních soudů nebyla přiměřená sledovanému legitimnímu cíli a nebyla doprovázena procesními zárukami odpovídajícími závažnosti zásahu do rodinného života. Ve vztahu k rodičům i prarodičům proto shledal, že k porušení čl. 8 Úmluvy došlo.

Jan Bena

Rozsudek velkého senátu ze dne 9. 7. 2026, Jesus Pinhal proti Portugalsku, č. 48047/15 a 2276/20

Zdroj

Paralelní vedení správního a trestního řízení jako součást jednotného systému postihu v souladu se zásadou *ne bis in idem*

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva se zabýval případem bývalého člena vedení portugalské banky, proti němuž byla z důvodu poskytování nepravdivých informací vedena současně jedno trestní a dvě správní řízení. Dospěl k závěru, že tím nebyla porušena zásada ne bis in idem zakotvená v čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, protože řízení tvořila věcně a časově propojený, koordinovaný a přiměřený systém postihu. Velký senát v tomto rozsudku revidoval dosavadní test posuzování zásady ne bis in idem a nově vymezil kritéria pro hodnocení souběžných trestních a správních řízení.

Stěžovatel působil ve vedení portugalské banky nejprve jako místopředseda představenstva a později jako předseda výkonného výboru. V souvislosti s jejím hospodařením byl obviněn z účasti na složitém mechanismu, jehož prostřednictvím měly být dlouhodobě zakrývány finanční ztráty. Součástí tohoto mechanismu bylo poskytování nepravdivých informací Portugalské centrální bance (dále jako „PCB“), Komisi pro dohled nad kapitálovým trhem (dále jako „Komise“) i účastníkům finančního trhu. Tato jednání měla mít dopad na výkon bankovního a kapitálového dohledu, na informovanost investorů, jakož i na řádné fungování finančního trhu. Proti stěžovateli byla následně zahájena tři samostatná řízení, a to trestní řízení, správní řízení před PCB a správní řízení před Komisí. Jednotlivá řízení se týkala téhož skutkového základu, avšak postihovala různé aspekty jednání stěžovatele podle odlišných právních předpisů. Stěžovatel následně před Soudem namítal, že vedení několika paralelních řízení a uložení sankcí za stejné skutky představovalo porušení zásady *ne bis in idem* zakotvené v čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě.¹

Před meritorním posouzením námítky porušení zásady *ne bis in idem* se Soud zabýval prohlášením, které Portugalsko učinilo při ratifikaci Protokolu č. 7 a které mělo vyloučit z působnosti čl. 2 a čl. 4 Protokolu ta řízení, která se týkají jednání, jež nejsou podle vnitrostátního práva kvalifikována jako trestné činy. Soud konstatoval, že toto prohlášení mělo ve skutečnosti povahu výhrady ve smyslu čl. 57 Úmluvy a čl. 2 a čl. 21 Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Výhradu však shledal neplatnou, a to ze dvou důvodů. Zaprvé byla neslučitelná se smyslem a účelem čl. 4 Protokolu č. 7, který poskytuje ochranu před dvojitým stíháním jako absolutní právo nepřipouštějící žádné výjimky ani omezení. Zadruhé nesplňovala formální požadavky čl. 57 odst. 2 Úmluvy, neboť nebyla doprovázena stručným vymezením relevantní vnitrostátní právní úpravy. Soud proto potvrdil svou pravomoc přezkoumat stěžovatelovu námitku podle čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

¹ Kromě porušení čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě stěžovatel namítal rovněž porušení čl. 13 Úmluvy, neboť všechny prostředky nápravy v portugalském právním řádu, které na svoji obranu použil, byly zamítnuté, čímž podle něj došlo k porušení jeho práva na účinný prostředek nápravy. Vzhledem k závěru o neporušení čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě se však Soud porušením čl. 13 Úmluvy nezabýval.

Základní otázkou, kterou Soud dále zkoumal, tedy bylo, zda souběžná nebo na sebe navazující řízení představovala porušení zásady *ne bis in idem*, nebo zda tvořila součást integrovaného systému postihu různých aspektů téhož protiprávního jednání téže osoby, jenž představuje ucelený a vnitřně provázaný celek.

Při řešení této otázky Soud potvrdil přístup formulovaný v rozsudku *A. a B. proti Norsku*², současně však upřesnil a dále rozvinul kritéria vytyčená v tomto rozsudku a v navazující judikatuře. Jako první Soud posuzoval, zda řízení vedená před portugalskými orgány měla trestní povahu ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Setrval přitom na své ustálené judikatuře založené na tzv. Engelových kritériích, podle nichž je potřeba zohlednit právní kvalifikaci deliktu ve vnitrostátním právu, samotnou povahu deliktu a závažnost hrozící či uložené sankce.

Při aplikaci uvedených kritérií Soud bez dalšího konstatoval, že trestní řízení vedené státním zastupitelstvím mělo trestní povahu. V případě řízení před Komisí navázal na své předchozí závěry a zdůraznil, že sankce ukládané tímto orgánem neslouží pouze k regulaci trhu, ale sledují také represivní a preventivní účel. Jejich uložení je podmíněno zjištěním odpovědnosti za protiprávní jednání a mohou být velmi přísné. Obdobně posoudil i řízení vedené před PCB, jehož cílem bylo chránit stabilitu finančního systému prostřednictvím ukládání sankcí za porušení regulatorních povinností. Soud proto uzavřel, že jak řízení před Komisí, tak řízení před PCB měla povahu trestních řízení ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

Soud se následně zabýval otázkou totožnosti skutku (*idem*) a ve srovnání s výkladem přijatým v rozsudku *Sergey Zolotukhin proti Rusku*³ výklad pojmu „*idem*“ zúžil. S ohledem na rostoucí počet sofistikovaných forem kriminality dospěl k závěru, že dosavadní požadavek, aby skutkové okolnosti byly pouze „v podstatných rysech totožné“ již není dostačující. Nově proto stanovil, že pro naplnění podmínky *idem* musí být skutkové okolnosti, které jsou předmětem více řízení proti téže osobě, totožné.

Dále se Soud v rámci zásady *ne bis in idem* zabýval podmínkou *bis*. Smyslem tohoto posouzení bylo stanovit, zda jednotlivá řízení vedená proti stejné osobě představují jeden ucelený a vnitřně provázaný celek, nebo zda se skutečně jedná o nepřipustné opětovné stíhání téže osoby v téže věci. Soud zdůraznil, že zásada *ne bis in idem* nevylučuje paralelní vedení správního a trestního řízení, pokud jsou tato řízení dostatečně věcně i časově propojena a tvoří ucelený a vnitřně provázaný celek. Takové propojení předpokládá, že jednotlivá řízení chrání odlišné právní zájmy, a zároveň využívají vzájemně se doplňující prostředky ochrany, které jsou časově koordinovány. Právní následky pro dotčenou osobu musí být předvídatelné a přiměřené, přičemž hlavní význam má proporcionalita celkové sankce. Vnitrostátní právo musí obsahovat pravidla zajišťující koordinaci řízení a ukládání sankcí odpovídajících závažnosti protiprávního jednání tak, aby na dotčenou osobu nebyla kladena nepřiměřená zátěž. Kromě věcné souvislosti musí existovat také dostatečná časová souvislost mezi řízeními, přičemž však samotná skutečnost, že jedno řízení trvá déle než druhé, automaticky neznamená porušení čl. 4 Protokolu č. 7. Rozhodující je, zda není dotčená osoba vystavena nepřiměřené nejistotě a průtahům v řízení, přičemž s oslabováním časového propojení mezi jednotlivými řízeními roste povinnost státu vzniklé prodlevy řádně odůvodnit.

Aby se nejednalo o nepřipustné opětovné stíhání v téže věci, musí být souběžná řízení dostatečně věcně a časově propojená. Pro splnění této podmínky stanovil Soud následující kritéria: a) jednotlivá řízení sledují ochranu odlišných chráněných zájmů; b) paralelní vedení více řízení vyplývá z vnitrostátní právní úpravy a je pro dotčenou osobu předvídatelné; c) vnitrostátní právo stanovuje jasná a účinná pravidla zajišťující koordinaci těchto řízení, respektování práva na obhajobu a uložení celkové sankce přiměřené závažnosti protiprávního jednání; d) jednotlivá řízení jsou vedena koordinovaně, přičemž je respektováno právo na obhajobu, celková uložená sankce odpovídá závažnosti protiprávního jednání, takže dotčená osoba nenese nepřiměřenou

² Rozsudek velkého senátu ze dne 15. 11. 2016, A. a B. proti Norsku, č. 24130/11 a 29758/11, dostupný v anglickém originále [zde](#); v českém překladu KVZ [zde](#); anotace KVZ [zde](#).

³ Rozsudek velkého senátu ze dne 10. 2. 2009, Sergey Zolotukhin proti Rusku, č. 14939/03, dostupný v anglickém originále [zde](#).

zátěž a nejsou zpochybněny účinky pravomocného zprošťujícího rozhodnutí (zásada *res iudicata*); e) mezi jednotlivými řízeními existuje dostatečně úzká časová souvislost, která chrání dotčenou osobu před právní nejistotou a průtahy.

Soud konstatoval, že při splnění uvedených kritérií lze souběžná řízení vedená proti téže osobě pro totožné skutky považovat za součást jednotného systému postihu, který umožňuje předvídatelným, přiměřeným a koherentním způsobem postihnout různé aspekty protiprávního jednání. V takovém případě nedochází k nepřipustné duplicitě řízení ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

S ohledem na tento konkrétní případ Soud konstatoval, že jednotlivá řízení sledovala ochranu odlišných chráněných zájmů, neboť trestní řízení směřovalo k ochraně důvěry veřejnosti v pravdivost informací relevantních pro investiční rozhodování, řízení před PCB chránilo stabilitu bankovního sektoru a národního hospodářství a řízení před Komisí bylo zaměřeno na ochranu řádného fungování a integrity kapitálového trhu.

Soud dospěl k závěru, že v případě stěžovatele souběh jednotlivých řízení vyplýval z vnitrostátní právní úpravy a byl pro stěžovatele předvídatelný. Trestní řízení bylo vedeno na základě ustanovení trestního zákoníku postihujících padělání a použití padělaných dokumentů. Oproti tomu správní řízení vycházela ze zvláštních pravidel upravujících bankovní a kapitálový dohled. Soud zdůraznil, že vzhledem ke svému postavení místopředsedy představenstva banky musel stěžovatel znát povinnosti vyplývající z právní úpravy bankovního sektoru i kapitálového trhu, a mohl proto předpokládat, že jeho jednání může vést jak k trestnímu stíhání, tak k uložení správních sankcí.

Dále dle Soudu právní úprava bankovního i kapitálového dohledu umožňovala spolupráci a výměnu informací mezi orgány činnými v trestním řízení, PCB a Komisí. Současně zaručovala osobám, proti nimž byla vedena řízení, možnost zpochybnit a přezkoumat důkazy. Soud rovněž připustil určité překrývání dokazování v jednotlivých řízeních, pokud sloužilo k zachování práva na obhajobu. Také zdůraznil, že portugalské právo obsahovalo mechanismy, které umožňovaly zajistit, aby souhrn uložených sankcí odpovídal závažnosti protiprávního jednání a nepůsobil nepřiměřeně.

Soud konstatoval, že portugalské orgány po celou dobu svůj postup koordinovaly a pravidelně si vyměňovaly informace o průběhu jednotlivých řízení. Trestní soudy současně přihlížely ke zjištěním správních orgánů a vyslechly i jejich zástupce. Překrývání dokazování, zejména opakované výsledky některých svědků, Soud nepovažoval za problematické, jelikož k němu docházelo na žádost stěžovatele a za účelem zajištění stěžovatelova práva na obhajobu. Dále zdůraznil, že pozdější rozhodnutí nezpochybnila účinky předchozího zprošťujícího rozhodnutí vydaného v řízení před PCB. Zároveň konstatoval, že souhrn uložených sankcí byl přiměřený závažnosti vytýkaného jednání a nepředstavoval pro stěžovatele nepřiměřenou zátěž.

Závěrem Soud konstatoval, že všechna tři řízení byla zahájena v krátkém časovém odstupu a po většinu času probíhala souběžně. Přestože neskončila ve stejném okamžiku, byla jejich vzájemná časová provázanost dostatečná, neboť orgány průběžně koordinovaly svůj postup a sdílely informace o stavu jednotlivých řízení. Delší trvání některých z řízení bylo podle Soudu odůvodněno složitostí případu a potřebou opakovaného provádění důkazů za účelem ochrany práva na obhajobu. Soud proto uzavřel, že řízení nebyla zatížena nepřiměřenými průtahy a stěžovatele nevystavila nepřijatelné míře nejistoty.

Na základě uvedených kritérií dospěl Soud k závěru, že trestní řízení a obě správní řízení tvořila jeden integrovaný systém postihu zaměřený na různé aspekty jednání spočívajícího v poskytování nepravdivých informací. Tato řízení byla vedena předvídatelným, koordinovaným a přiměřeným způsobem, vzájemně se doplňovala a vytvářela koherentní celek. Stěžovatel tak nebyl vystaven nespravedlnosti ani nepřipustné duplicitě řízení, a proto nedošlo k porušení čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

Soudce Pavli ve svém částečně nesouhlasném stanovisku odmítl přístup zvolený Soudem jako nepřipustné oslabení ochrany před dvojím stíháním. Dle jeho názoru je v případě pravomocného odsouzení nebo zproštění za určitý skutek nepřipustná možnost dalšího řízení o témže skutku, bez ohledu na to, jak úzce je toto řízení propojeno s řízením prvním. Namísto testu provedeného Soudem navrhoval tradiční přístup skládající se z následujících kroků: posouzení, zda jsou řízení trestní povahy;

zda se týkají téhož skutku podle testu uvedeného v rozsudku *Sergey Zolotukhin proti Rusku*, a zda jedno řízení pokračovalo po pravomocném skončení druhého. Na tomto základě dospěl k závěru, že v případě trestního řízení a řízení před Komisí došlo k porušení zásady *ne bis in idem*, zatímco v případě trestního řízení a řízení před PCB nikoliv.

Soudce Serghides ve svém nesouhlasném stanovisku označil zásadu *ne bis in idem* za absolutní a neomezené právo. V případě, že existuje pravomocné rozhodnutí o určitém skutku, není přípustné další řízení o témže skutku. Dle jeho názoru proměnil Soud v daném rozsudku kategorický zákaz dvojího stíhání na relativní test založený na tom, zda jsou různá řízení dostatečně věcně a časově propojena. Takový přístup odporuje textu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, oslabuje právní jistotu a umožňuje státům vést paralelní trestní a správní řízení, která jsou následně zpětně označena za součást jednoho integrovaného systému. Současně nesouhlasil s tím, že Soud odmítl přezkoumat stížnost podle čl. 13 Úmluvy. Kritizoval argument, že tato námitka byla „pohlčena“ přezkumem podle čl. 4 Protokolu č. 7, protože obě ustanovení chrání odlišné zájmy. Tímto Soud nejen oslabil ochranu před dvojím stíháním, ale zároveň ochudil čl. 13 o jeho samostatný význam a rezignoval na posouzení, zda měl stěžovatel k dispozici účinnou ochranu svých práv na vnitrostátní úrovni.

Beatrix Mária Bukovinská

Rozsudek ze dne 3. 9. 2026, Sylvie Vallée proti Francii, č. 13598/21

Zdroj

Trest propadnutí věci ve společném jmění a ochrana práv druhého manžela

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva posuzoval případ stěžovatelky, která namítala, že konfiskace dvou nemovitostí náležejících do společného jmění manželů v důsledku trestné činnosti jejího manžela představovala nepřiměřený zásah do jejího práva na ochranu majetku podle čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Soud zkoumal, zda byla mezi ochranou majetkových práv stěžovatelky a veřejným zájmem na konfiskaci výnosů z trestné činnosti zachována spravedlivá rovnováha. Dospěl k závěru, že stěžovatelce nebylo uloženo zvláštní a nepřiměřené břemeno, neboť společné jmění manželů z trestné činnosti dlouhodobě profitovalo, stěžovatelka měla možnost uplatnit své námitky v samostatném řízení před vnitrostátními soudy a podle francouzského práva jí zůstala zachována možnost majetkového vypořádání. K porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě proto nedošlo.

Manžel stěžovatelky po dobu desíti let zpronevřoval finanční prostředky svého zaměstnavatele. V roce 2014 bylo proti němu zahájeno trestní řízení pro trestný čin zneužití svěřených prostředků. Vyšetřující soudce dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že stěžovatelka o trestné činnosti věděla nebo z ní vědomě profitovala, a proto vůči ní nebylo zahájeno trestní stíhání. Soud následně uznal manžela stěžovatelky vinným a vedle trestu odnětí svobody mu uložil trest propadnutí věci, konkrétně dvou nemovitostí ve společném jmění manželů, neboť je považoval za nepřímý výnos z trestné činnosti. Stěžovatelka se následně u vnitrostátních soudů domáhala, aby bylo upřesněno, že konfiskace dopadá pouze na podíl jejího manžela na společném jmění manželů, nikoli na její vlastní majetková práva. Přestože soud prvního stupně rozhodl ve prospěch stěžovatelky, Kasační soud toto rozhodnutí zrušil.

Stěžovatelka před Soudem namítala, že konfiskace nemovitostí představovala zásah do jejího práva na ochranu majetku podle čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě. Tvrdila, že zásah nebyl přiměřený. Poukazovala zejména na to, že propadnutí nemovitostí byly pořízeny ještě před obdobím, v němž se její manžel dopouštěl trestné činnosti, a že vnitrostátní soudy výslovně konstatovaly, že nebylo prokázáno, že by o jeho jednání věděla. Dále namítala, že jí v průběhu trestního řízení nebyla dána možnost vyjádřit se k zamýšlené konfiskaci a hájit svá majetková práva. Za nedostatečnou považovala také argumentaci Kasačního soudu, podle níž jsou její zájmy chráněny regresním nárokem při případném budoucím vypořádání společného jmění manželů.

Soud nejprve uvedl, že uložení propadnutí věci náležející do společného jmění manželů představuje zásah do práva na ochranu majetku ve smyslu čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě a je třeba jej posuzovat jako opatření regulující užívání majetku ve veřejném zájmu. Aby bylo možné k takovému zásahu přistoupit, musí tento být stanoven zákonem, sledovat legitimní cíl ve veřejném zájmu⁴ a zachovávat spravedlivou rovnováhu mezi požadavky obecného zájmu a ochranou základních práv dotčené osoby.⁵ Při posuzování proporcionality zásahu je potom třeba zkoumat, zda dotčená osoba nenesla zvláštní a nepřiměřené břemeno. V oblasti propadnutí věci mají státy široký prostor pro uvážení, zejména při boji proti kriminalitě a konfiskaci výnosů z trestné činnosti. Soud dále zdůraznil, že osoby, jejichž majetek může být konfiskován, by zpravidla měly mít procesní postavení umožňující jim hájit svá práva. Při hodnocení spravedlivé rovnováhy je podle judikatury Soudu relevantní zejména postup a pečlivost vnitrostátních orgánů, míra zavinění či dobré víry dotčené osoby, možnost účinně přednést své argumenty proti zamýšlenému opatření a rovněž existence prostředků, jimiž se může domáhat náhrady vůči osobě odpovědné za protiprávní jednání.⁶

Při posouzení projednávané věci Soud v první řadě konstatoval, že ačkoli nebylo prokázáno, že by stěžovatelka znala nezákonný původ prostředků získaných jejím manželem, společné jmění manželů z trestné činnosti po řadu let fakticky profitovalo, neboť zpronevěřené prostředky byly použity jak na rekonstrukci a vybavení rodinného domu, tak na splácení úvěrů váznoucích na nemovitostech. Soud současně neshledal nedostatky v postupu vnitrostátních orgánů. Přestože stěžovatelka nebyla účastnicí trestního řízení a nemohla se v něm přímo bránit proti propadnutí věci, měla o řízení povědomí, byla informována o zajištění majetku a následně mohla své argumenty uplatnit v samostatném řízení. Konečně Soud zdůraznil, že stěžovatelka nebyla definitivně zbavena možnosti získat majetkovou kompenzaci, neboť jí podle francouzského práva vznikl regresní nárok, který bude moci uplatnit při zániku společného jmění manželů.

Vzhledem k výše uvedenému dospěl Soud k závěru, že stěžovatelka nenesla zvláštní a nepřiměřené břemeno a že mezi ochranou jejích majetkových práv a veřejným zájmem na propadnutí výnosů z trestné činnosti byla zachována spravedlivá rovnováha. Soud tudíž neshledal porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě.

Barbora Kejvalová

⁴ Viz rozsudek velkého senátu ze dne 13. 12. 2016, Béláné Nagy proti Maďarsku, č. 53080/13, dostupný v anglickém jazyce [zde](#).

⁵ Viz rozsudek ze dne 4. 6. 2024, Alpaslan proti Turecku, č. 2832/21, dostupný ve francouzském jazyce [zde](#).

⁶ Viz rozsudek ze dne 9. 10. 2025, Peruzzo a ostatní proti Itálii, č. 1986/09 a 67556/13, dostupný ve francouzském jazyce [zde](#).

Rozsudek ze dne 2. 7. 2026, Ubeda a ostatní proti Itálii, č. 9993/24

Zdroj

Povinnost státu účinně vyšetřovat domácí násilí a chránit jeho oběti nejen v trestním, ale i v občanskoprávním řízení týkajícím se péče o děti

Úplné znění rozhodnutí

Evropský soud pro lidská práva posuzoval, zda italské orgány dostaly svým pozitivním závazkům podle čl. 3 a čl. 8 Úmluvy při vyšetřování tvrzeného domácího a sexuálního násilí vůči matce a jejím dvěma nezletilým dětem, při ochraně těchto osob před dalším násilím a při rozhodování o péči o děti. Soud dospěl k závěru, že trestní řízení nebylo rychlé, důkladné ani účinné a že důvody, pro které státní zástupce navrhnul odložení věci, vycházely ze sexistických stereotypů. Opatření na ochranu stěžovatelů, spočívající v několikaletém pobytu v azylovém domě, nebyla přiměřená, přičemž soud pro mladistvé se při rozhodování o péči o děti dopustil průtahů a zcela ignoroval tvrzení o domácím násilí. Soud proto shledal porušení čl. 3 v kombinaci s čl. 8 Úmluvy z důvodu nedostatečné ochrany před domácím násilím a dále samostatně porušení čl. 8 Úmluvy z důvodu nečinnosti soudu v otázkách péče o nezletilé.

Stěžovatelka, francouzská státní příslušnice žijící v Itálii, podala v dubnu 2021 trestní oznámení na svého bývalého partnera a otce (dále jen „otec“) svých dvou nezletilých dětí (druhý a třetí stěžovatel). Namítala, že v letech 2018 až 2020 vůči ní i dětem uplatňoval fyzické a psychické násilí. To mimo jiné zahrnovalo bití opaskem, přičemž v říjnu 2019 přiložil stěžovatelce v přítomnosti svědků ke krku nůž. Stěžovatelku navíc soustavně podroboval psychickému násilí, urážkám a ponižování. Měl se na ní dopouštět také závažného sexuálního násilí, včetně opakovaného znásilnění.

V květnu 2021 zahájil státní zástupce vyšetřování. Na žádost stěžovatelky byli stěžovatelé okamžitě umístěni do azylového domu pro oběti násilí, kde zůstali až do července 2024. V listopadu 2021 pak státní zástupce navrhl odložení věci, a to mimo jiné s odůvodněním, že použití nože bylo zjevně „špatným vtipem“, rány dětem byly pouhými výchovnými opatřeními nepřesahujícími rodičovskou pravomoc a sexuální násilí nebylo prokázáno, neboť „je normální, že muži musí překonat minimální odpor, který každá žena obvykle projevuje, když je unavená z každodenního života“. Vůči tomuto návrhu podala stěžovatelka námitku, již soudce v přípravném řízení vyhověl, a nařídil další šetření, které však nepřineslo nové poznatky.

V březnu 2023 předložil státní zástupce obžalobu, soud však zahájil úkony v řízení až v únoru 2024 a hlavní líčení nařídil teprve na leden 2025. Stěžovatelka zároveň již v květnu 2021 požádala soud pro mladistvé v Neapoli o svěření dětí do její výlučné péče, odnětí rodičovské odpovědnosti otci, stanovení výživného a povolení přestěhovat se do Francie. Soud pro mladistvé předběžně pozastavil otci rodičovskou odpovědnost až v červnu 2022, následně jednání opakovaně odročoval. Konečné rozhodnutí ve věci vydal v květnu 2024, kdy otci sice s konečnou platností odňal rodičovskou odpovědnost, nerozhodl však o žádosti o přestěhování se, o výživném ani o výlučné péči stěžovatelky.

Při posuzování povinností státu v případech domácího násilí Soud vycházel z judikatury shrnuté ve věci *Kurt proti Rakousku*⁷. Připomněl, že čl. 3 a čl. 8 Úmluvy tvoří v případech násilí mezi soukromými osobami společně s čl. 2 jeden celek a že orgány musí na tvrzení o domácím násilí okamžitě reagovat, provést autonomní, proaktivní a důkladné posouzení rizika a v případě reálného a bezprostředního ohrožení přijmout preventivní opatření v míře přiměřené závažnosti tohoto rizika. Součástí těchto povinností je též povinnost vést účinné vyšetřování a zajistit důkladné vyhodnocení rizika také v probíhajícím soudním řízení. Soud připomněl, že závazky plynoucí s čl. 3 a čl. 8 Úmluvy představují povinnost k přijetí adekvátních prostředků, nikoli k dosažení výsledku.

Soud shledal, že italské orgány reagovaly na oznámení bez zbytečného odkladu, provedly počáteční posouzení rizika a zajistily stěžovatelům umístění v azylovém domě. Z hlediska přiměřenosti přijatých opatření však dospěl k opačnému závěru. Umístění v azylovém domě trvalo více než tři roky, vážně zasáhlo do práv a svobod stěžovatelů s ohledem na omezující provozní řád zařízení a zatížilo je více než údajného pachatele, vůči němuž nebylo přijato žádné opatření. Orgány přitom neuvažovaly o jiných opatřeních, například o přidělení rodinného domu stěžovatelům, o stanovení výživného spolu s povolením přestěhování se do Francie či o soudním zákazu přiblížení. Nadto průběžně neposuzovaly, zda je zvolené opatření nadále přiměřené okolnostem.

Pokud jde o postup vyšetřování, Soud mezi prodlevami v řízení a jeho celkovou účinností shledal jasnou souvislost. Trestní stíhání bylo zahájeno v dubnu 2021, obžaloba byla podána o necelé dva roky později, přičemž teprve po téměř čtyřech letech od podání trestního oznámení bylo nařízeno hlavní líčení. Část vyšetřovacích úkonů byla v tomto procesu pouze opakována. Pro zhodnocení účinnosti trestního řízení bylo zásadní též odůvodnění návrhu státního zástupce na odložení věci, které dle názoru Soudu odráželo sexistickou a stereotypní kulturu, již je třeba se v soudních síních vyvarovat.⁸ Soud sdílel obavy skupiny expertů GREVIO⁹, že oběti domácího násilí mohou v soudních řízeních zažívat sekundární viktimizaci. Vnitrostátní orgány podle něj nepochopily komplexní dynamiku domácího násilí, neusilovaly o celkový obraz situace stěžovatelů a neposkytly odpověď přiměřenou závažnosti tvrzených skutků. Soud proto uzavřel, že došlo k porušení pozitivních závazků státu vyplývajících z čl. 3 a čl. 8 Úmluvy.

Samostatně se Soud zabýval postupem soudu pro mladistvé. Připomněl, že nedůvodné prodlevy v řízení o péči o děti mohou samy o sobě založit porušení čl. 8 Úmluvy.¹⁰ V případě stěžovatelky konstatoval, že o jejich žádostech bylo s konečnou platností rozhodnuto až po více než třech letech od jejich podání, nadto jen zčásti. Soud pro mladistvé navíc ve svých rozhodnutích zcela pominul tvrzení o násilí, která byla stěžovatelkou jasně uvedena v návrhu i při jednáních, a konečné rozhodnutí vydal na předtíštěném formuláři, v němž byly pouze přeškrtnuty nehodící se části. Soud tento postup označil za projev rozšířené praxe vnitrostátních orgánů, které domácí násilí nejen nedokážou odhalit, ale mají sklon ho ignorovat. Zdůraznil, že ochrana před domácím násilím musí být zajištěna i v občanskoprávních řízeních a že soudy rozhodující v rodinně-právních záležitostech jsou povinny jednat včas a účinně se zohledněním specifik případů domácího násilí.

Ve vztahu k druhému a třetímu stěžovateli Soud poukázal na to, že soud pro mladistvé byl o jejich utrpení opakovaně informován úřady, přesto zůstal v letech 2022 až 2024 nečinný. V rozhodnutí o odnětí rodičovské odpovědnosti chyběla jakákoli úvaha o nejlepším zájmu dětí a vyvážení dotčených zájmů. Soud pro mladistvé nezhodnotil ani dopady dlouhodobého pobytu

⁷ Rozsudek velkého senátu ze dne 15. 6. 2021, *Kurt proti Rakousku*, č. 62903/15, body 157 až 190 (shrnutí zásad v bodě 190), dostupný v anglickém jazyce [zde](#).

⁸ Srov. rozsudek ze dne 4. 9. 2025, *E. A. a European Association for Combating Violence Against Women at Work proti Francii*, č. 30556/22, bod 138, dostupný v anglickém jazyce [zde](#).

⁹ Viz zprávy Skupiny expertů Rady Evropy pro opatření proti násilí na ženách a domácímu násilí (GREVIO), konkrétně Základní hodnotící zpráva k Itálii, GREVIO/Inf(2019)18 z 13. 1. 2020, body 183 a 186, dostupná v anglickém jazyce [zde](#); a První tematická hodnotící zpráva k Itálii, GREVIO(2025)15 z 16. 10. 2025, dostupná v anglickém jazyce [zde](#).

¹⁰ Viz mimo jiné rozsudek ze dne 3. 12. 2015, *M. a M. proti Chorvatsku*, č. 10161/13, bod 179, dostupný v anglickém jazyce [zde](#).

dětí v azylovém domě, kde byly téměř tři roky omezeny v každodenním životě a pobývaly v místnosti o ploše 15 m², na jejich psychické a fyzické blaho. Soud proto shledal porušení čl. 8 Úmluvy u všech tří stěžovatelů.

Každému ze stěžovatelů jednotlivě přiznal Soud částku 15 000 EUR jako náhradu utrpěné nemajetkové újmy, všem společně přiznal dalších 15 000 EUR jako náhradu nákladů řízení.

Žofie Čermáková

Rozhodnutí proti České republice

*Rádi bychom opět upozornili na aktuální rozhodnutí Soudu ve věcech týkajících se České republiky. Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva průběžně připravuje anotace vybraných rozhodnutí Soudu a případně zajišťuje také jejich překlad do českého jazyka. Tyto materiály jsou veřejně dostupné na portálu *Mezi-soudy*.¹¹ Anotace vznikají ve spolupráci s oddělením analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu a analytickými útvary Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu a Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. Níže přinášíme přehled nejnovějších rozhodnutí vydaných ve věcech proti České republice.*

Prvním z nich je rozhodnutí **ze dne 23. 6. 2026, M. proti České republice, č. 36622/21**, kterým Soud prohlásil za nepřijatelnou stížnost matky a její nezletilé dcery týkající se trestního řízení vedeného pro pohlavní zneužití dcery. Ve vztahu k dceři dospěl k závěru, že nevyčerpala vnitrostátní prostředky nápravy, neboť proti schválení dohody o vině a trestu mohla podat ústavní stížnost. Matku pak podle Soudu nelze považovat za oběť tvrzeného porušení práv podle Úmluvy, přičemž Soud za zjevně neopodstatněné označil rovněž její námitky směřující proti ustanovení kolizní opatrovnice, nepřiznání postavení poškozené a vyloučení z jednání, když shledal, že vnitrostátní orgány postupovaly v nejlepším zájmu dítěte a dotčené zájmy přiměřeně vyvážily.

V rozsudku **ze dne 16. 7. 2026, Karičková proti České republice, č. 7411/24**, Soud shledal, že došlo k porušení čl. 3 a čl. 14 ve spojení s čl. 3 Úmluvy. Dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány neprovedly účinné vyšetřování útoku na stěžovatelku během konfliktu mezi skupinou fotbalových fanoušků a romskými obyvateli, když navzdory její opakované ochotě identifikovat útočníka neprovedly základní vyšetřovací úkony a následně věc odložily pro nezjištění pachatele. Soud zároveň konstatoval, že vnitrostátní orgány dostatečně neproověřily možné rasové motivy útoku, ačkoli měly k dispozici řadu indicií nasvědčujících nenávislné pohnutce. Vyšetřování se podle Soudu nezaměřilo na objasnění možné rasové motivace a bylo navíc zatíženo stereotypními a diskriminačními úvahami, v důsledku čehož Česká republika nesplnila svou povinnost účinně vyšetřit útok ani jeho možný rasový motiv.

Problematikou rasové diskriminace romské menšiny se zabývá také rozsudek **ze dne 16. 7. 2026, S. T. proti České republice, č. 28273/23**. Zde Soud konstatoval porušení čl. 2 a 3 Úmluvy a také čl. 14 ve spojení s těmito články. Případ se týkal úmrtí muže romského původu po policejním zásahu. Soud shledal, že vyšetřování nebylo dostatečně nezávislé, důkladné ani transparentní, použití síly vůči zadrženému bylo nepřiměřené a stát nezajistil odpovídající právní rámec ani výcvik policistů pro používání pronáční polohy. Zároveň dospěl k závěru, že vnitrostátní orgány dostatečně neproověřily možný vliv rasových předsudků či institucionálního rasismu při zásahu a následném vyšetřování.

¹¹ Dostupný [zde](#).

V rozhodnutí **ze dne 10. 9. 2026, Houžvička proti České republice, č. 9188/25**, Soud prohlásil za nepřijatelnou stížnost stěžovatele, který se bránil proti pořádkové pokutě uložené českými soudy. Dospěl k závěru, že stěžovatel porušil zásadu absolutní důvěrnosti jednání o smírném urovnání, když po zahájení řízení před Soudem opakovaně rozesílal svoji korespondenci s vládním zmocněncem pro zastupování České republiky před Soudem soudcům Ústavního soudu, aniž by prokázal, že tak činil za účelem získání právní rady. Soud současně přihlédl k jeho dlouhodobému jednání před vnitrostátními orgány, které se vyznačovalo nadměrným a zjevně účelovým využíváním procesních prostředků, obtěžující komunikací se soudy a opakovanými urážkami soudců. Za těchto specifických okolností proto stížnost zamítl jako zneužití práva na podání stížnosti podle čl. 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.

redakce Bulletinu

Výběr rozhodnutí ESLP pro justiční praxi

S koncem léta bylo publikováno již třetí letošní číslo Výběru rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi. Výběr čtenářům pravidelně přináší komentované překlady rozhodnutí Soudu, a snaží se tak o zpřístupňování jeho rozhodovací praxe veřejnosti. Kromě samotných rozhodnutí zařazených do Výběru naleznete v jeho Úvodníku rovněž upozornění na další zajímavá rozhodnutí Soudu, která se sice do aktuálního čísla nevešla, ale i tak mají potenciál čtenáře zaujmout.

Aktuální číslo Výběru

Webová stránka Výběru

K požadavkům na řízení o nedobrovolné hospitalizaci ve zdravotnickém zařízení a příslušným procesním zárukám – což je oblast, která je nesporně zajímavá i pro naši vnitrostátní praxi – se Soud vyjádřil v rozsudku **ze dne 6. 11. 2025, B. M. proti Španělsku, č. 25893/23**. Zejména konstatoval, že vnitrostátní orgány neprovedly dostatečně důkladný a individuální přezkum nezbytnosti zbavení osobní svobody stěžovatele a že postup při schvalování jeho nedobrovolné hospitalizace neposkytoval účinné procesní záruky proti svévolnému zásahu do jeho práva na osobní svobodu.

Dále v rozsudku **ze dne 16. 12. 2025, Gondert proti Německu, č. 34701/21**, měl Soud možnost posuzovat rovněž otázku povinnosti vnitrostátních soudů, proti jejichž rozhodnutí neexistují žádné další opravné prostředky, uvést důvody pro nepředložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU). Dospěl přitom k závěru, že jestliže účastník řízení výslovně požádal o předložení věci SDEU k rozhodnutí o předběžné otázce a jeho žádosti v tomto směru nebylo soudem poslední instance vyhověno, byl tento soud povinen nepředložení předběžné otázky řádně odůvodnit.

Právem na spravedlivý proces v případě utajované policejní operace v online prostoru se pak Soud zabýval v rozsudku **ze dne 7. 10. 2025, Helme proti Estonsku, č. 3023/22**. Zde se vůbec poprvé vyjádřil k údajné policejní provokaci, ke které mělo dojít čistě v online prostředí, a kromě toho se i do určité míry odchýlil od kritérií pro posuzování policejní provokace, která vyvinul ve své dřívější judikatuře. Podle Soudu totiž v tomto případě postačovalo, že policie měla objektivní podezření, které se týkalo konkrétního a omezeného virtuálního prostoru a toto podezření bylo vnitrostátním soudem potvrzeno a stěžovatelem nebylo zpochybněno.

V neposlední řadě pak Soud v rozsudku **ze dne 21. 10. 2025, Mortensen proti Dánsku, č. 16756/24**, posuzoval označení veřejně činné osoby za „nacistu“ na sociální síti, a to z hlediska svobody projevu a podmínek pro uplatnění trestní odpovědnosti za takový projev. Dospěl přitom k závěru, že vnitrostátní soudy neprovedly náležité vyvážení mezi svobodou projevu a právem na ochranu soukromého života v souladu s kritérii, které plynuly z jeho rozhodovací praxe, přičemž zásah do svobody projevu neshledal nezbytným v demokratické společnosti.

redakce Bulletinu

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE

Aktuální judikatura

Rozsudek ze dne 16. 7. 2026, Aucrinde, C-196/24

Zdroj

Důvody pro odmítnutí žádosti o přeshraniční dokazování v souvislosti s exhumací těla za účelem určení příbuzenského vztahu

Úplné znění rozhodnutí

Soudní dvůr se v tomto rozsudku zabýval výkladem nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1783 ze dne 25. listopadu 2020 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských a obchodních věcech (dokazování) (dále jen „nařízení o dokazování“)¹². Dospěl přitom k závěru, že ustanovení čl. 12 odst. 2 tohoto nařízení se týká použitelných procesních pravidel při provádění přeshraničního dokazování. Členský stát proto na základě tohoto ustanovení nemůže odmítnout vyhovět žádosti o dokazování jen proto, že jeho hmotné právo zakazuje exhumaci za účelem určení příbuzenského vztahu bez předchozího výslovného souhlasu dotčené osoby. Důvody, pro které lze žádost o dokazování odmítnout, jsou totiž taxativně vymezeny v čl. 16 nařízení o dokazování, přičemž existence takového hmotněprávního pravidla mezi nimi není.

V řízení před italskými soudy se žalobce domáhal, aby bylo určeno, že je nemanželským synem muže pohřbeného ve Francii. Italský soud proto předal francouzskému soudu (dále jen „předkládající soud“) žádost podle nařízení o dokazování, aby provedl dokazování, tedy exhumaci těla domnělého otce spolu s odběrem DNA za účelem vypracování znaleckého posudku.

Předkládající soud měl v této souvislosti pochybnosti týkající se výkladu čl. 12 odst. 2 nařízení o dokazování. Konkrétně se tázal, zda dané ustanovení umožňuje, aby důvodem nevyhovění žádosti byla skutečnost, že francouzské právo zakazuje exhumaci těla za účelem určení příbuzenského vztahu, pokud k tomu dotčená osoba za svého života neudělila výslovný souhlas.

Předkládající soud proto žádal Soudní dvůr, aby objasnil, zda čl. 12 nařízení o dokazování umožňuje nevyhovět žádosti dožadujícího státu z důvodu, že „postup“ uvedený v této žádosti je v rozporu se základními zásadami vnitrostátního práva dožadovaného státu. V návaznosti na to se dále předkládající soud tázal na výklad a vzájemné vztahy mezi čl. 1 Listiny EU¹³

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1783 ze dne 25. listopadu 2020 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských a obchodních věcech (dokazování), dostupné v českém jazyce [zde](#).

¹³ Listina základních práv Evropské unie, dostupná v českém jazyce [zde](#), dále jen „Listina EU“.

zakotvujícím právo na lidskou důstojnost a čl. 7 Listiny EU zakotvujícím právo na respektování soukromého života, aby bylo možné rozhodnout, zda použití nařízení o dokazování není v rozporu s těmito ustanoveními.

Soudní dvůr na úvod shrnul, že rozdělení pravomocí a odpovědností mezi soudem dožadujícím a dožádaným v rámci provádění nařízení o dokazování se zakládá na jasném rozlišení mezi aspekty, které spadají do působnosti hmotného práva použitelného na daný spor a procesními pravidly upravujícími dokazování.

Ze znění čl. 1 odst. 1 nařízení o dokazování podle Soudního dvora plyne, že nařízení provedení dokazování za účelem získání důkazu v jiném členském státě v občanské nebo obchodní věci se řídí právem členského státu soudu, který o provedení důkazu žádá. Tento soud totiž zná veškeré skutkové okolnosti daného sporu, a může tedy požadované důkazy posoudit z hlediska použitelného hmotného práva.

V případě pochybností o způsobu dokazování zvoleném dožadujícím soudem nebo v případě chybějících údajů přiznává nařízení o dokazování dožádanému soudu pouze možnost, aby o tom podle čl. 10 neprodleně informoval dožadující soud a požádal jej o předložení chybějících údajů. V projednávaném případě se přitom předkládající soud jako soud dožádaný na dožadující soud tímto způsobem neobrátil.

Současně z čl. 12 odst. 2 nařízení o dokazování vyplývá, že žádost o provedení dokazování má být vyřízena v souladu s vnitrostátním právem, aniž je upřesněn rozsah odkazu na „vnitrostátní právo“. Z kontextu tohoto ustanovení však vyplývá, že je tento odkaz třeba chápat jako odkaz na procesní podmínky stanovené právem členského státu dožádaného soudu. To vyplývá mimo jiné z čl. 12 odst. 3 uvedeného nařízení, který dožadujícímu soudu umožňuje požádat dožádaný soud, aby dokazování vyřídil „zvláštním postupem“, tedy postupem podle práva členského státu dožadujícího soudu.

Tento výklad je rovněž podpořen cíli sledovanými nařízením o dokazování, kterými jsou zefektivnění a zrychlení soudních řízení, a to zjednodušením a racionalizací postupů mezi členskými státy v rámci dokazování v občanských nebo obchodních věcech s přeshraničním dopadem. Nařízení tedy nemůže být vykládáno v tom smyslu, že omezuje možnosti získávání důkazů nacházejících se v jiných členských státech. Jeho cílem je naopak posílit tyto možnosti podporou soudní spolupráce v dané oblasti.

Taxativní výčet důvodů, pro které lze odmítnout nepřímé provedení dokazování, je stanoven v čl. 16 nařízení o dokazování. Tyto důvody jsou koncipovány jako výjimky, a proto je třeba vykládat je striktně. To musí platit tím spíše, že mechanismus soudní spolupráce zavedený nařízením o dokazování má usnadnit dokazování a současně přispět ke zkrácení prodlev a snížení nákladů fyzických osob i podniků. Přispívá tedy k naplnění práva na účinnou soudní ochranu.

Pokud by výkladem čl. 12 odst. 2 nařízení o dokazování docházelo k doplnění důvodů pro odmítnutí vyřízení žádosti o dokazování nad rámec čl. 16 tohoto nařízení, mohlo by tím dojít ke zpochybnění účinnosti systému soudní spolupráce, který uvedené nařízení zavádí.

Je na dožadujícím (v tomto případě italském) soudu, aby z hlediska svého hmotného práva posoudil, zda jsou splněny podmínky pro nařízení daného dokazování za účelem získání důkazu nacházejícího se v jiném členském státě. Je tudíž rovněž jen na tomto dožadujícím soudu, aby ověřil, zda je jeho rozhodnutí nařídit takové dokazování v souladu se základními právy zaručenými Unií.

K tomu pak Soudní dvůr poukázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva k čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod¹⁴, podle které odmítnutí provést genetický test *post mortem* z důvodu neexistence předchozího výslovného souhlasu domnělého biologického rodiče, představovalo s ohledem na okolnosti dané věci neodůvodněný zásah

¹⁴ Na základě čl. 52 odst. 3 Listiny EU totiž čl. 7 Listiny EU obsahuje přinejmenším stejné záruky, jako jsou záruky stanovené v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

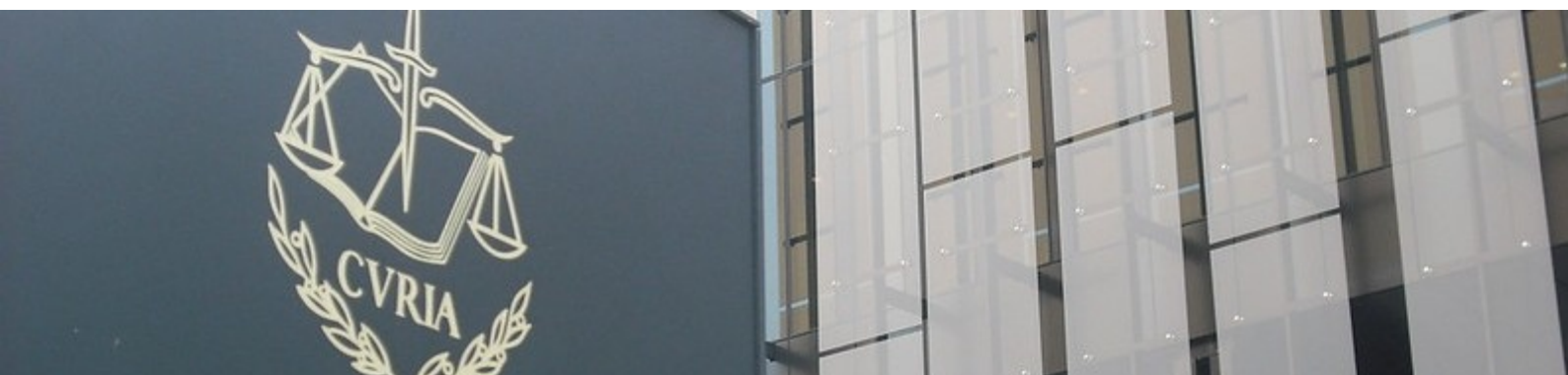
do práva stěžovatele znát svůj původ.¹⁵ Současně nic ve spisu, který měl Soudní dvůr k dispozici, nenasvědčovalo tomu, že by italský soud v původním řízení nezohlednil právo zemřelého domnělého otce na lidskou důstojnost zakotvené v čl. 1 Listiny EU.

Obecně přitom stačí konstatovat, že v projednávané věci nic nenasvědčovalo existenci výjimečných okolností, které by prolomily zásadu vzájemné důvěry mezi členskými státy. Dožádaný soud proto musí vycházet z předpokladu, že dožadující soud při provádění dokazování respektuje základní práva zaručená unijním právem, a není oprávněn tuto skutečnost samostatně ověřovat.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr uzavřel, že dožádaný soud, kterému byla žádost o provedení dokazování předána dožadujícím soudem na základě čl. 1 odst. 1 písm. a) a čl. 12 nařízení o dokazování, musí v zájmu zajištění účinné spolupráce při dokazování v občanských a obchodních věcech provést požadované dokazování v souladu se svým procesním právem. Možnost odmítnout provedení takového dokazování je omezena pouze na důvody uvedené v čl. 16 tohoto nařízení. Důvody vycházející z hmotného práva členského státu dožádaného soudu, včetně důvodů vycházejících ze základních právních zásad, nemohou odůvodnit odmítnutí provést dokazování.

Kristýna Bočková

Rozsudky velkého senátu ze dne 8. 9. 2026, BX, C-163/24, a João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další, C-293/24

Odpovědnost členského státu za škodu způsobenou jednotlivcům porušením unijního práva vnitrostátním soudem, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky ^{Zdroj}

Úplné znění rozhodnutí ve věci BX

Úplné znění rozhodnutí ve věci da Silva e Brito a další

Začátkem září vynesl velký senát Soudního dvora dva rozsudky týkající se podmínek odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivcům rozhodnutím vnitrostátního soudu, které nelze napadnout opravným prostředkem. Navázal tím na svou dřívější judikaturu, když upřesnil, že nezbytnou podmínku pro vznik odpovědnosti členského státu za škodu představuje porušení ustanovení unijního práva, jehož cílem je přiznat subjektivní práva jednotlivcům. Ačkoli rozsudky vycházejí ze skutkově odlišného pozadí, společným jmenovatelem je skutečnost, že v obou případech spočívalo porušení unijního práva v nepředložení předběžné otázky Soudnímu dvoru soudem poslední instance ve smyslu čl. 267 třetího pododstavce SFEU¹⁶. Soudní dvůr uvedl, že tento postup sice představuje zásadní indicii pro konstatování „dostatečně

¹⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 6. 2011, Pascaud proti Francii, č. 19535/08, dostupný ve francouzském jazyce [zde](#).

¹⁶ Smlouva o fungování Evropské unie, konsolidované znění, dostupná v českém jazyce [zde](#), dále jen „SFEU“.

závažného“ porušení, avšak ke vzniku odpovědnosti členského státu nepostačuje, není-li současně porušena hmotněprávní norma, jejímž primárním účelem je přiznat práva jednotlivcům.

Ve věci **BX** se žalobce (rumunský zemědělec) domáhal náhrady škody vůči státu z důvodu porušení unijního práva vnitrostátním soudem rozhodujícím v poslední instanci. Žalobce žádal v roce 2007 o dotaci na zemědělské pozemky, přičemž v žádosti uvedl rozlohu užívaných pozemků o cca 80 ha větší, než jaká měla být dle evidovaných údajů skutečná plocha. Na základě zjištěných nesrovnalostí svou žádost opravil, přesto agentura, již rozhodování o přiznání dotací přísluší, jeho žádost pro nadhodnocení plochy zamítla. V řízení před vnitrostátními soudy, v němž zamítavé rozhodnutí agentury napadl, argumentoval, že chyba ve výpočtu plochy pozemků nevznikla jeho zaviněním, nýbrž v důsledku nepřesných údajů v katastrálních mapách spravovaných státem. Tyto nesrovnalosti dle jeho názoru zakládaly rozpor s čl. 20 odst. 1 nařízení č. 1782/2003¹⁷.

Odvolací soud v Bukurešti, který ve věci rozhodoval v posledním stupni, odvolání zamítl, když chybu ve výpočtu přičetl žalobci. Současně odmítl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu nařízení Komise č. 796/2004¹⁸, které provádí nařízení č. 1782/2003. Žalobce následně žaloval rumunský stát na náhradu škody z důvodu porušení unijního práva. Odvolací soud v tomto řízení nakonec předložil Soudnímu dvoru předběžnou otázku směřující k výkladu dotčených ustanovení nařízení č. 1782/2003 a nařízení Komise č. 796/2004, jakož i k ověření, zda dřívější nepoložení předběžné otázky soudem poslední instance zakládá v tomto případě odpovědnost státu za škodu způsobenou žalobci.

Ve věci **da Silva e Brito a další**¹⁹ se bývalí zaměstnanci portugalské letecké společnosti AIA, jimž byl ukončen pracovní poměr v rámci hromadného propuštění z důvodu zrušení společnosti, domáhali náhrady škody vůči portugalskému státu za to, že portugalský Nejvyšší soud v roce 2009 s konečnou platností zamítl jejich nárok na přijetí do zaměstnání u společnosti TAP, přičemž, obdobně jako v rumunském případě, odmítl předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku. Po zrušení společnosti AIA převzala TAP, hlavní akcionář AIA, část letů, pronajatá letadla i některé zaměstnance. Propuštěným zaměstnancům, mezi nimiž byli i žalobci, bylo vyplaceno odstupné. Žalobci uvedli, že odstupné přijali, neboť o převzetí činnosti společností TAP v rozhodné době nevěděli. Před vnitrostátními soudy se domáhali určení, že došlo k převodu podniku ve smyslu směrnice 2001/23²⁰, a dále náhrady škody a přijetí do zaměstnání u společnosti TAP. Portugalský Nejvyšší soud konstatoval, že k převodu nedošlo, a s odkazem na údajnou jasnost unijní úpravy (uplatnění doktríny *acte clair*) výslovně odmítl položit předběžnou otázku.²¹ Žalobci se následně domáhali náhrady škody proti portugalskému státu, neboť v uvedeném postupu Nejvyššího soudu spatřovali zjevné a dostatečně závažné porušení unijního práva.

¹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001, dostupné v českém jazyce [zde](#), dále jen „nařízení č. 1782/2003“.

¹⁸ Nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém podle nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, dostupné v českém jazyce [zde](#). Nařízení bylo s platností od 1. 1. 2010 nahrazeno novější verzí.

¹⁹ V téže věci byla již dříve podaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Okresním soudem v Lisabonu (*Varas Cíveis de Lisboa*), viz žádost ze dne 4. 4. 2014, C-160/14, dostupná v českém jazyce [zde](#), o které rozhodl Soudní dvůr rozsudkem ze dne 9. 9. 2015, João Filipe Ferreira da Silva e Brito a další proti Estado português, C-160/14, dostupným v českém jazyce [zde](#); dále jako „*da Silva e Brito a další 2015*“.

²⁰ Směrnice Rady 2001/23/ES ze dne 12. března 2001 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se zachování práv zaměstnanců v případě převodu podniků, závodů nebo částí podniků nebo závodů, konsolidované znění, v českém jazyce dostupná [zde](#), dále jen „směrnice 2001/23“.

²¹ Nejvyšší soud uvedl, že výklad pojmu „převod podniku či závodu“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 směrnice 2001/23 nevyvolává žádné rozumné pochybnosti ve vztahu k řešení otázky, která v řízení vyvstala. Srov. rozsudek Soudního dvora ve věci *da Silva e Brito a další*, bod 32.

Soud prvního stupně projednávající nárok na náhradu škody se již v roce 2014 obrátil na Soudní dvůr s žádostí o zodpovězení trojice předběžných otázek. Soudní dvůr v odpovědi na tyto otázky mimo jiné uvedl, že okolnosti případu pojmově naplnily „převod podniku“ ve smyslu směrnice 2001/23²² a že Nejvyšší soud nepoložením předběžné otázky – s přihlédnutím ke skutečnosti, že dotčené ustanovení vykládají nejen portugalské soudy, ale i soudy jiných členských států rozdílně – porušil unijní právo.²³ Soud prvního stupně však žalobu na náhradu škody zamítl. Věc se opět dostala přes odvolací soud k Nejvyššímu soudu. Ten se v roce 2024 obrátil na Soudní dvůr – v dané věci již s druhou – předběžnou otázkou, v níž žádal upřesnění, zda postup, který uplatnil ve věci v roce 2009, představuje „dostatečně závažné porušení unijního práva“, jež může zakládat odpovědnost portugalského státu za škodu způsobenou jednotlivcům. Zároveň se dotázal, zda unijní právo brání uplatnění vnitrostátního pravidla, které spojuje přijetí odstupného se ztrátou práva napadnout své propuštění.²⁴

V obou anotovaných případech Soudní dvůr s odkazem na svou dřívější judikaturu nejprve připomněl, že možnost jednotlivců domáhat se náhrady škody způsobené porušením unijního práva vnitrostátními orgány představuje naplnění „užitečného účinku“ (*effet utile*) unijního práva,²⁵ je však podmíněna splněním tří kumulativních podmínek: a) porušené pravidlo unijního práva má za cíl přiznat práva jednotlivcům; b) porušení tohoto pravidla ze strany vnitrostátních orgánů bylo dostatečně závažné; a c) existuje přímá příčinná souvislost mezi tímto porušením a vzniklou škodou.²⁶ Uvedené podmínky platí také v situaci, kdy došlo k porušení unijního práva vnitrostátním soudem, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky dle práva daného státu.²⁷ V těchto případech je však odpovědnost omezena na výjimečné situace, kdy soudce zcela zjevně a závažným způsobem porušil použitelné právo. Dále upřesnil, že v případě nesplnění povinnosti položit předběžnou otázku ve smyslu čl. 267 třetího pododstavce SFEU může být odpovědnost členského státu založena pouze tehdy, je-li tímto postupem současně porušena unijní norma, jejímž cílem je přiznat práva jednotlivcům. Samotné porušení povinnosti položit předběžnou otázku k založení odpovědnosti členského státu nepostačuje.

Posledně uvedené se stalo určujícím pro posouzení případu **BX**. V rámci výkladu čl. 20 odst. 1 nařízení č. 1782/2003 Soudní dvůr uvedl, že toto ustanovení má čistě institucionální rozměr. Jeho účel spočívá v zajištění postupů pro přesnou identifikaci pozemků při poskytování dotací a v ochraně finančních zájmů Unie. Jednotlivcům žádná hmotná práva nezakládá. Případné porušení tohoto ustanovení proto nemůže z povahy věci vést ke vzniku odpovědnosti členského státu za škodu.

Naopak ve věci **da Silva e Brito a další** Soudní dvůr konstatoval, že ze znění a účelu směrnice 2001/23 jednoznačně vyplývá, že jejím cílem je přiznat konkrétní práva jednotlivcům v souvislosti s převody podniků či závodů.²⁸ Dále zdůraznil, že přiznání těchto práv má kogentní povahu, což znamená, že zaměstnanci se jich nemohou platně vzdát, a to ani přijetím odstupného v souladu se zákonnou úpravou. S přihlédnutím ke splnění podmínky porušení normy, jež přiznává práva jednotlivcům, Soudní dvůr shledal, že se portugalský Nejvyšší soud dopustil dostatečně závažného porušení unijního práva, když: i) v rámci posuzování „převodu podniku“ aplikoval subjektivní kritéria (důvody na straně TAP) namísto objektivních kritérií vyplývajících

²² Viz rozsudek ve věci *da Silva e Brito a další* 2015, body 23 až 35, s odkazy na dřívější judikaturu.

²³ Viz rozsudek ve věci *da Silva e Brito a další* 2015, body 43 až 45.

²⁴ Žádost podaná portugalským Nejvyšším soudem (*Supremo Tribunal de Justiça*) dne 23. 4. 2024, dostupná v českém jazyce [zde](#).

²⁵ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 11. 1991, Francovich proti Italské republice a Bonifaci a další proti Italské republice, spojené případy C-6/90 a C-9/90, dostupný v českém jazyce [zde](#).

²⁶ Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. 3. 1996, Brasserie du pêcheur proti Spolkové republice Německo a Factortame Ltd a další proti Secretary of State for Transport, spojené případy C-6/93 a C-48/93, dostupný v českém jazyce [zde](#); rozsudek ze dne 22. 12. 2022, JP proti Ministre de la Transition écologique a Premier ministre C-61/21, dostupný v českém jazyce [zde](#).

²⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 30. 9. 2003, Köbler proti Rakouské republice, C-224/01, dostupný v českém jazyce [zde](#), bod 50, dále jen jako „Köbler“; rozsudek Soudního dvora ze dne 28. 7. 2016, Tomášová proti Slovenské republice a Pohotovost, s. r. o., C-168/15, dostupný v českém jazyce [zde](#), zejm. bod 20.

²⁸ Viz rozsudek ve věci *da Silva e Brito a další*, body 48 až 50.

z dosavadní judikatury Soudního dvora²⁹; ii) nerespektoval svou povinnost předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku; a iii) zcela ignoroval skutečnost, že jím použitý metodologický přístup byl předmětem jiné, v té době projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.³⁰ S přihlédnutím k uvedeným okolnostem je dřívější rozsudek Nejvyššího soudu z roku 2009 způsobilý založit – za předpokladu splnění zbývajících dvou podmínek vzniku odpovědnosti – nárok jednotlivce na náhradu škody ze strany dotčeného členského státu. Ověření kumulativního splnění podmínek vzniku odpovědnosti státu přísluší vnitrostátnímu soudu, který projednává nárok jednotlivce na náhradu škody.

Oba výše uvedené rozsudky demonstrují limity odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivcům rozhodnutím či nesprávným procesním postupem vrcholné soudní instance. Ačkoli formálně navazují a potvrzují linii judikatury týkající se odpovědnosti členského státu za škodu způsobenou jednotlivcům, jejíž základy položil Soudní dvůr rozsudkem ve věci *Köbler*, přináší i několik upřesnění. Soudní dvůr především postavil na jisto, že procesní pochybení soudu poslední instance spočívající v nepoložení předběžné otázky nepředstavuje samostatný základ pro vznik odpovědnosti členského státu za škodu. Nerespektování mandatorní povahy čl. 267 odst. 3 SFEU sice zakládá porušení unijního práva a jako takové bude zpravidla přitěžující okolností v rámci hodnocení splnění podmínek vzniku odpovědnosti členského státu za škodu, neboť představuje „zjevné porušení“, k jejímu vzniku však nepostačuje. Odpovědnost členského státu za škodu totiž předpokládá současné porušení unijní normy, jejímž účelem je přiznání subjektivních práv jednotlivcům. Článek 267 SFEU takovou normou není; jeho účel spočívá v úpravě mechanismu soudní spolupráce a dialogu mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem EU. Splnění této podmínky absentovalo v případě *BX*, odpovědnost členského státu proto dle názoru Soudního dvora vzniknout nemohla. Naplnění uvedené podmínky naopak dokládá rozsudek ve věci *da Silva e Brito a další*.

Rozsudkem ve věci *da Silva e Brito a další* Soudní dvůr současně stanovil limity aplikace doktríny *acte clair*, když uvedl, že soudy poslední instance musí buď bezvýhradně respektovat existující výklad, anebo položit novou předběžnou otázku. Zároveň konstatoval, že v případě, že soud poslední instance rozhoduje spor, který závisí na vyřešení otázky, jež je v rozhodné době předmětem řízení před Soudním dvorem, je tento soud povinen vyčkat rozhodnutí Soudního dvora ve věci, anebo předložit vlastní předběžnou otázku. Opačný postup zakládá zjevné a závažné porušení unijního práva.

Iveta Rohová

²⁹ Srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 12. 2. 2009, *Klarenberg* proti *Ferrotron Technologies GmbH*, C-466/07, dostupný v českém jazyce [zde](#), dále jen „*Klarenberg*“, s odkazy na starší judikaturu Soudního dvora, zejména rozsudek ze dne 18. 3. 1986, *Spijkers*, 24/86, dostupný v anglickém jazyce [zde](#); rozsudek ze dne 19. 5. 1992, *Redmond Stichting*, C-29/91, dostupný v anglickém jazyce [zde](#); a rozsudek ze dne 2. 12. 1999, *Allen a další*, C-234/98, dostupný v anglickém jazyce [zde](#).

³⁰ Rozsudek Soudního dvora ve věci *Klarenberg*.

Rozsudek velkého senátu ze dne 8. 9. 2026, Inter IKEA Systems, C-298/23

Svoboda politického projevu může být „řádným důvodem“ pro užití ochranné známky s dobrým jménem, musí však převážet nad právy jejího majitele

Úplné znění rozhodnutí

Soudní dvůr v rozsudku velkého senátu vyložil čl. 9 odst. 2 písm. c) nařízení o ochranné známce EU³¹ a čl. 10 odst. 2 písm. c) a odst. 6 směrnice o ochranných známkách³² ve spojení s čl. 11 a čl. 17 odst. 2 Listiny EU³³. Dospěl k závěru, že svoboda projevu, včetně svobody vyjadřovat politické názory a prezentovat politické parodie, může představovat „řádný důvod“ pro užití označení shodného s ochrannou známkou, která má dobré jméno, anebo jí podobného, pokud je v rámci poměrování dotčených práv shledáno, že má přednost před výlučnými právy majitele této známky. Pouhé dovolávání se svobody projevu přitom nestačí, třetí osoba musí prokázat, že její důvody mají přednost před právy a zájmy majitele.

V listopadu 2022 představila belgická politická strana *Vlaams Belang* na tiskové konferenci patnáct návrhů změn azylové a migrační politiky pod názvem „*IKEA-PLAN – Immigratie Kan Echt Anders*“ („Přistěhovalectví jde opravdu i jinak“), které měla belgická vláda podle strany jen „sestavit“. Plán doprovázely ilustrace obsahující označení odpovídající ochranným známkám společnosti IKEA a postavy známé z jejích montážních návodů. Plán byl dostupný také na internetových stránkách strany a na sociálních sítích. Společnost Inter IKEA Systems, majitelka čtyř ochranných známek (jedné slovní ochranné známky EU a tří ochranných známek Beneluxu), se u vnitrostátního soudu domáhala ochrany proti zásahu do svých práv. Žaloba byla shledána přípustnou pouze vůči sdružení *Vrijheidsfonds VZW*, které kampaň vedlo (dále jen „sdružení“). To sice připustilo, že známky užilo bez souhlasu, a zavázalo se s užíváním přestat až do pravomocného rozhodnutí ve věci, tvrdilo však, že pro jejich užití existoval „řádný důvod“. Užití ochranných známek mělo posílit politické sdělení a rozšířit jeho dosah.

Předkládající soud vycházel z toho, že jde o střet dvou základních práv téhož postavení, tedy práva na ochranu duševního vlastnictví podle čl. 17 odst. 2 Listiny EU a svobody projevu podle čl. 11 Listiny EU, přičemž ani jedno není absolutní. Zajímalo jej proto, zda může být svoboda projevu včetně politické parodie „řádným důvodem“ podle uvedených ustanovení a jaká kritéria má vnitrostátní soud při poměrování zohlednit. Konkrétně se tázal, zda má být zohledněn komerční charakter projevu, soutěžní motivy stran, veřejný zájem na projevu, míra dobrého jména známky, intenzita a rozsah užití, újma na dobrém jménu a rozlišovací způsobilosti známky či okolnost, zda projev nabízí vlastní originální přínos a zda se jeho autor snažil vyhnout záměně nebo dojmu souvislosti s majitelem známky.

³¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie, dostupné v českém jazyce [zde](#), dále jen „nařízení o ochranné známce EU“.

³² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436 ze dne 16. prosince 2015, kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách, dostupná v českém jazyce [zde](#), dále jen „směrnice o ochranných známkách“.

³³ Listina základních práv Evropské unie, dostupná v českém jazyce [zde](#), dále jen „Listina EU“.

Soudní dvůr nejprve připomněl, že ochrana ochranných známek s dobrým jménem podle čl. 9 odst. 2 písm. c) nařízení o ochranné známce EU a čl. 10 odst. 2 písm. c) směrnice o ochranných známkách je plně harmonizována a týká se užití v obchodním styku ve vztahu ke zboží nebo službám. Článek 10 odst. 6 směrnice pak členským státům umožňuje poskytnout národním známkám s dobrým jménem ochranu i proti užití k jiným účelům, než je rozlišování zboží nebo služeb, jak to v zemích Beneluxu činí čl. 2.20 odst. 2 písm. d) Úmluvy o duševním vlastnictví³⁴. Který z těchto režimů se uplatní, musí ověřit předkládající soud. Soudní dvůr k tomu poznamenal, že neziskový charakter spolku užití v obchodním styku nevylučuje, pokud jedná jako hospodářský subjekt. Užití známek při propagaci politického programu může být užitím ve vztahu ke zboží nebo službám, například pokud jsou známky umístěny na propagačních předmětech nebo v propagačním online obsahu.

Při výkladu pojmu „řádný důvod“, který unijní právo nedefinuje, Soudní dvůr navázal na svou dřívější judikaturu, podle níž může jít nejen o objektivně naléhavé důvody, ale i o subjektivní zájmy třetí osoby. Dovolání se řádného důvodu přitom nezakládá třetí osobě práva z ochranné známky, nýbrž ukládá jejímu majiteli, aby užití podobného označení strpěl.³⁵ Právo na ochranu duševního vlastnictví podle čl. 17 odst. 2 Listiny EU není absolutní a musí být poměřováno s dalšími základními právy, včetně svobody projevu podle čl. 11 odst. 1 Listiny EU, na jejíž respektování upozorňují i body odůvodnění nařízení o ochranné známce EU a směrnice o ochranných známkách. Svoboda projevu proto může být řádným důvodem. Článek 11 Listiny EU se přitom uplatní i ve prospěch právnických osob a obchodních společností a chrání i projevy, které mohou šokovat či urážet, ačkoli musí být vykládán ve světle čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.³⁶

Soudní dvůr zároveň zdůraznil, že pouhé dovolání se svobody projevu k prokázání řádného důvodu nestačí. Pokud by tomu tak bylo, ztratilo by dané ustanovení účinnost, neboť by každé užití cizí známky bylo možné ospravedlnit odkazem na svobodu projevu. Třetí osoba proto musí uvést konkrétní důvody spojené s výkonem této svobody a prokázat, že mají přednost před právy a zájmy majitele známky. Vnitrostátní soud přitom musí zohlednit všechny okolnosti věci, zejména záměr uživatele, který musí spočívat v dobré víře při výkonu svobody projevu. Ta je dána zejména tehdy, pokud označení slouží k vyjádření myšlenky či názoru vztahujícího se k samotné známce, jejímu majiteli, jeho obchodním praktikám nebo zboží či službám, k zahájení nebo rozvíjení debaty ve veřejném zájmu, nebo pokud je užití nezbytné z jiných důvodů, například proto, že prvek známky má jazykový význam nebo se stal veřejným kulturním odkazem či součástí běžného jazyka.

Dále je podle Soudního dvora třeba zkoumat, zda projev přispívá k debatě ve veřejném zájmu a zda nenastává ve výlučně obchodním kontextu. Pro omezení politického projevu a projevu v otázkách veřejného zájmu je totiž jen malý prostor, a satira a parodie, které jsou ze své povahy provokativní, si zasluhují zvláštní přístup.

Třetím okruhem skutečností, které je třeba zkoumat, jsou důsledky pro majitele známky. Ten nemusí strpět užití, které mu způsobuje nepřiměřenou újmu nebo zasahuje do samé podstaty jeho výlučných práv. Relevantní je proto intenzita, rozsah a způsob užití, míra dobrého jména známky, stupeň podobnosti užitého označení a případně i to, zda užití může vzbuzovat dojem, že majitel s politickým sdělením souhlasí nebo je nějak podporuje, přestože jeho hodnoty stojí na politické neutralitě nebo jsou s takovým sdělením neslučitelné.

Ačkoli konečné posouzení ponechal předkládajícímu soudu, Soudní dvůr uvedl, že podle dostupných informací se užití ochranných známek IKEA nezdá být řádným důvodem. Označení IKEA je akronymem vytvořeným majitelem z vlastních jmen, který nemá sémantický význam a nestal se veřejným kulturním odkazem ani součástí běžného jazyka. Nic nenasvědčuje tomu, že by sdružení známky užilo k vedení debaty o majiteli nebo jeho zboží či službách. Debata o azylové a migrační politice sice

³⁴ Úmluva Beneluxu o duševním vlastnictví (ochranné známky a vzory) ze dne 25. února 2005. Ochranné známky Beneluxu byly v době skutku upraveny právní úpravou vycházející ze směrnice 89/104/EHS, dnes zrušené směrnicí o ochranných známkách.

³⁵ Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 6. 2. 2014, Leidseplein Beheer a de Vries, C-65/12, body 45 a 46, dostupný v českém jazyce [zde](#).

³⁶ Podle čl. 52 odst. 3 Listiny EU mají práva zaručená Listinou EU, která odpovídají právům zaručeným Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva), stejný smysl a rozsah jako práva zaručená Úmluvou. Článek 11 Listiny EU proto musí být vykládán ve světle čl. 10 Úmluvy a související judikatury Evropského soudu pro lidská práva.

může být debatou ve veřejném zájmu, s ochrannými známkami však nesouvisí a jejich užití pouze těží z jejich dobrého jména. Sdružení přitom opakovaně použilo vysoce podobná označení, včetně vizuálních prvků odkazujících na známky (typografie, barevná paleta). Tato označení navíc šířilo prostřednictvím internetu k neomezenému okruhu osob. To mohlo vyvolat dojem, že společnost Inter IKEA Systems dané politické sdělení podporovala, ačkoli podle svého tvrzení zachovává politickou neutralitu. Užití ochranných známek za účelem profitování z jejich dobrého jména k posílení politického sdělení a zvýšení jeho dopadu proto podle Soudního dvora nemá převážet nad právy a zájmy majitele těchto známek.

Pokud by předkládající soud dospěl k závěru, že šlo o užití k jiným účelům než k rozlišování zboží nebo služeb, uplatní se u ochranných známek Beneluxu čl. 10 odst. 6 směrnice. Pojem „řádný důvod“ je tam třeba vykládat stejně a použít stejná kritéria. Soudní dvůr však připomněl, že projev mimo obchodní sféru může požívat širší ochrany a výsledek poměrování tak nemusí být stejný. Vzhledem k okolnostem věci se ale zdá, že by se výsledek neměl lišit.

Soudní dvůr tedy uzavřel, že čl. 9 odst. 2 písm. c) nařízení o ochranné známce EU a čl. 10 odst. 2 písm. c) a odst. 6 směrnice o ochranných známkách, ve spojení s čl. 11 a čl. 17 odst. 2 Listiny EU, je třeba vykládat tak, že svoboda projevu třetí osoby, včetně svobody vyjadřovat politické názory a politické parodie, může představovat řádný důvod, pokud je v rámci poměrování dotčených práv shledáno, že má přednost před výlučnými právy majitele ochranné známky. Vnitrostátní soud přitom musí přihlídnout ke všem relevantním okolnostem, zejména k záměru třetí osoby jednat v dobré víře, k tomu, zda projev přispívá k debatě ve veřejném zájmu a zda nenastává ve výlučně obchodním kontextu, a k důsledkům užití pro majitele ochranné známky nebo pro podstatu jeho výlučných práv.

Žofie Čermáková

Rozsudek ze dne 9. 7. 2026, Sky Österreich Fernsehen GmbH, C-234/25

Zdroj

Streamovací služba s dynamickou nabídkou představuje „digitální službu“ a nikoliv „digitální obsah“, nevztahuje se na ni tak výjimka z práva spotřebitele odstoupit od smlouvy

Úplné znění rozhodnutí

Soudní dvůr Evropské unie se zabýval otázkou, zda předplatné streamovací služby představovalo poskytování „digitální služby“ nebo „digitálního obsahu“ ve smyslu směrnice 2011/83 o právech spotřebitelů³⁷ (dále jen „směrnice“). Odpověď na tuto otázku byla rozhodující pro posouzení, zda mohl spotřebitel po zahájení využívání služby pozbyt právo odstoupit od smlouvy. Soudní dvůr dospěl k závěru, že pokud nabídka streamovací služby vykazovala dynamickou povahu přesahující pouhé zpřístupnění konkrétního obsahu, jednalo se právě o „digitální službu“.

V původním řízení šlo o spor mezi rakouským sdružením na ochranu práv spotřebitelů a společností, která nabízela televizní a streamovací služby. Žalovaná společnost nabízela předplatné internetové streamovací služby, která uživatelům umožňovala sledovat programy živě či na vyžádání prostřednictvím aplikace nebo internetového odkazu. Některé pořady bylo možné i stáhnout do zařízení uživatele a následně sledovat bez internetového připojení. Před uzavřením smlouvy byli zákazníci povinni potvrdit souhlas s podmínkami včetně ujednání, že plnění bude zahájeno ještě před uplynutím čtrnáctidenní lhůty pro odstoupení od smlouvy, čímž jim zanikalo právo odstoupit od smlouvy.

Žalující sdružení namítalo, že takové poučení nebylo v souladu se směrnicí, neboť poskytované plnění nepředstavovalo „digitální obsah“, nýbrž „digitální službu“, a podle jeho názoru tak spotřebitelé okamžikem zahájení plnění nemohli ztrácet právo odstoupit od smlouvy. Naopak žalovaná společnost tvrdila, že předmětem smlouvy byl digitální obsah poskytovaný prostřednictvím streamování, a že se tedy výjimka z práva odstoupit od smlouvy uplatnit mohla.

Předkládající rakouský Nejvyšší soudní dvůr poukázal na to, že předmětná streamovací služba zahrnovala prvky obou kategorií – jednak spočívala v poskytování digitálních dat ve formě pořadů, filmů či sportovních přenosů, jednak zahrnovala dlouhodobý přístup k databázi obsahu, jeho průběžnou aktualizaci a funkce založené na uživatelském chování, např. doporučení obsahu či personalizované nabídky. Obrátil se proto na Soudní dvůr s předběžnou otázkou, která spočívala v tom, zda je třeba čl. 16 první pododstavec písm. m) směrnice ve spojení s čl. 2 bodem 11 této směrnice vykládat tak, že poskytování takovéto streamovací služby spadá pod poskytnutí „digitálního obsahu“.

Soudní dvůr v první řadě s ohledem na znění směrnice připomněl, že „digitální obsah“ představuje data vytvořená a poskytovaná v digitální podobě, zatímco „digitální služba“ umožňuje přístup k digitálním datům, jejich zpracování, uchovávání

³⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, dostupná [zde](#).

nebo jinou interakci s nimi. V této souvislosti uvedl, že skutečnost, že spotřebitel získává přístup k digitálním datům, sama o sobě neznamena, že by se jednalo o digitální obsah ve smyslu předmětných ustanovení směrnice.

Dále se Soudní dvůr zaměřil na kontext právní úpravy. Z odůvodnění směrnice podle něj plynulo, že „digitální obsah“ bývá typicky spojen s poskytnutím určité konkrétní položky nebo souboru digitálních dat, například hudebního či video souboru, a to bez ohledu na technický způsob jejich doručení. Naopak „digitální služby“ se vyznačují nepřetržitým zapojením poskytovatele a často zahrnují průběžné fungování služby, aktualizace, změny nabídky nebo jiné prvky, které službu průběžně rozvíjejí.

Soudní dvůr zdůraznil, že rozhodující není technický způsob přenosu dat ani skutečnost, že jsou poskytována nepřetržitě. Podle něj je klíčové posoudit míru zapojení poskytovatele a povahu samotné nabídky. Poskytování „digitální služby“ se vyznačuje dynamickou povahou nabídky, která přesahuje pouhé stabilní zpřístupnění konkrétního obsahu. Taková dynamická nabídka může spočívat zejména v průběžné aktualizaci obsahu, jeho personalizaci nebo doporučování na základě chování konkrétního uživatele.

V projednávané věci Soudní dvůr poukázal na skutečnost, že předmětná streamovací služba podle popisu předkládajícího soudu zahrnuje právě nejen poskytování obsahu, ale také jeho průběžnou aktualizaci a individuální doporučení uživatelům. Spotřebitel tak nezískává pouze přístup k předem určenému obsahu, nýbrž využívá službu, jejíž podoba a nabídka se mohou v čase měnit a být přizpůsobovány jeho preferencím. Za těchto okolností podle Soudního dvora taková služba vykazuje znaky „digitální služby“.

Soudní dvůr rovněž připomenul význam ochranného účelu práva odstoupit od smlouvy pro spotřebitele – toto právo mu má umožnit, aby si službu objednanou na dálku vyzkoušel a seznámil se s jejími vlastnostmi. V případě rozsáhlých streamovacích platform totiž spotřebitel nemusí být schopen již při uzavření smlouvy plně posoudit širí dostupného obsahu, fungování systému doporučování a uživatelský zážitek jako takový. Právo odstoupit od smlouvy tedy plní významnou ochrannou funkci.

K námitce žalované společnosti, že by spotřebitelé mohli právo na odstoupení zneužívat například ke sledování jednorázově atraktivního sportovního přenosu, Soudní dvůr připomněl, že směrnice zahrnuje mechanismus finanční kompenzace. Spotřebitel, který požádá o zahájení plnění během lhůty pro odstoupení a následně od smlouvy odstoupí, je tedy povinen zaplatit obchodníkovi částku odpovídající rozsahu již poskytnutých služeb, přičemž při určení této částky je možné zohlednit i hospodářskou hodnotu obsahu a jeho tržní cenu.

Zejména s ohledem na uvedené skutečnosti Soudní dvůr uzavřel, že služba umožňující spotřebiteli prostřednictvím odkazu nebo aplikace přístup k digitálním datům uloženým na serveru za účelem jejich sledování živě, na vyžádání či off-line po stažení nepředstavuje poskytování „digitálního obsahu“, nýbrž „digitální službu“, pokud nabídka poskytovatele vykazuje dynamickou povahu přesahující pouhé zpřístupnění konkrétního obsahu.

Jan Bena

EVROPSKÉ VRCHOLNÉ SOUDY

Aktuální judikatura

Francie | Kasační soud | Rozsudek pléna ze dne 3. 7. 2026, 24-50.028

Uplatnění výhrady mezinárodního veřejného pořádku při uznání rodičovství dítěte narozeného prostřednictvím náhradního mateřství v jiném státě

Úplné znění rozhodnutí

Plénium Kasačního soudu se v tomto rozhodnutí zabývalo podmínkami prohlášení vykonatelnosti (*exequatur*) cizího rozhodnutí určujícího rodičovství dítěte narozeného prostřednictvím náhradního mateřství.³⁸ Kasační soud dovodil, že součástí francouzského hmotněprávního mezinárodního veřejného pořádku (*ordre public international de fond*) je jak zákaz náhradního mateřství, tak právo dítěte na respektování soukromého života podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod³⁹ (dále jen „Úmluva“), a že soulad cizího rozhodnutí s mezinárodním veřejným pořádkem musí být posuzován s ohledem na obě tyto hodnoty. Současně připomněl požadavky vyplývající z mezinárodního procesního veřejného pořádku (*ordre public international de procédure*) při přezkumu cizích rozhodnutí a dovodil, že po prohlášení vykonatelnosti musí být uznáno právě takové právní postavení, jaké založilo cizí rozhodnutí, které nelze měnit za účelem jeho podřazení pod institut francouzskému právnímu řádu známý.

Předmětem řízení bylo přiznání účinků cizímu rozhodnutí o určení rodičovství ve Francii. Na základě dohody o náhradním mateřství se v Kanadě v roce 2011 narodilo dítě počaté z genetického materiálu jednoho z mužů tvořících pár a z darovaného vajíčka. Kanadský soud následně určil, že oba muži jsou právními rodiči dítěte, že náhradní matka není jeho matkou v právním slova smyslu, a nařídil vyhotovení rodného listu dítěte podle tohoto rozhodnutí, které samo o sobě neobsahovalo odůvodnění ani bližší informace o okolnostech uzavření dohody o náhradním mateřství. Oba muži a dítě se následně obrátili na francouzské

³⁸ Podmínky přiznání vykonatelnosti cizím rozhodnutím nejsou ve francouzském právním řádu komplexně upraveny zákonem. Vedle čl. 509 *Code de procédure civile* (dostupný ve francouzském jazyce [zde](#), neoficiální překlad do anglického jazyka [zde](#)), který obecně upravuje vykonatelnost cizích rozhodnutí, jsou rozhodující zejména judikaturně vytvořené podmínky tzv. mezinárodní správnosti rozhodnutí (*régularité internationale*). Jak vyplývá z rozsudku Kasačního soudu ze dne 20. 2. 2007, č. 05-14.082 (tzv. *arrêt Cornelissen*), dostupného ve francouzském jazyce [zde](#), tyto podmínky zahrnují nepřímou mezinárodní příslušnost cizího soudu, absenci podvodu a soulad s mezinárodním veřejným pořádkem.

³⁹ Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, plné znění dostupné [zde](#).

soudy s návrhem na prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí a současně, s ohledem na to, že institut určení rodičovství francouzský právní řád nezná, s požadavkem na rozhodnutí, že ve Francii vyvolává účinky plného osvojení.

Soud prvního stupně návrh na prohlášení vykonatelnosti zamítl. Odvolací soud toto rozhodnutí změnil a kanadskému rozhodnutí přiznal vykonatelnost. Současně rozhodl, že ve Francii bude mít účinky plného osvojení.

Proti tomuto závěru podala státní zástupkyně při odvolacím soudu kasační stížnost. Namítala, že podklady předložené v řízení neumožňují ověřit, zda byly splněny požadavky francouzského mezinárodního procesního veřejného pořádku, zejména zda náhradní matka svobodně souhlasila s dohodou o náhradním mateřství a jejími důsledky pro rodičovská práva. Současně zpochybnila závěr odvolacího soudu, podle něhož by kanadské rozhodnutí o určení rodičovství mělo mít ve Francii účinky plného osvojení. Předseda Kasačního soudu následně rozhodl o postoupení věci plénu, kde byla navíc z podnětu státního zastupitelství otevřena otázka, zda francouzský zákaz náhradního mateřství neměl vést k odepření přiznání vykonatelnosti kanadskému rozhodnutí z důvodu jeho rozporu s francouzským hmotněprávním mezinárodním veřejným pořádkem.

Při posouzení hmotněprávní stránky případu Kasační soud nejprve zasadil projednávanou věc do kontextu své předchozí rozhodovací činnosti i judikatury Evropského soudu pro lidská práva⁴⁰. Připomněl, že již ve svém rozsudku ze dne 4. 10. 2019, č. 10-19.503⁴¹, vydaném po poradním stanovisku Evropského soudu pro lidská práva⁴², dovodil, že zákaz náhradního mateřství představující základní princip francouzského práva nemůže být při posuzování uznání cizího rozhodnutí používán izolovaně, nýbrž musí být poměřován s právem dítěte na respektování soukromého života podle čl. 8 Úmluvy. Na tuto judikaturu navázal i v nyní posuzované věci, když formuloval závěr, že jak zákaz náhradního mateřství, tak právo dítěte na respektování soukromého života podle čl. 8 Úmluvy jsou součástí francouzského hmotněprávního mezinárodního veřejného pořádku. Poté, co Kasační soud podrobně posoudil důsledky případného odmítnutí přiznání vykonatelnosti cizího rozhodnutí, připomněl svou ustálenou judikaturu, naposledy potvrzenou rozsudkem ze dne 11. 2. 2026, č. 24-20.736⁴³. Dovodil, že odmítnutí přiznání vykonatelnosti by mohlo dítě ponechat v právní nejistotě ohledně jeho osobního stavu a znemožnit plné uznání rodičovských vztahů založených v zahraničí. Za situace, kdy francouzské právo neposkytuje jiný procesní mechanismus zajišťující srovnatelnou míru právní jistoty, efektivity a rychlosti, uzavřel, že není důvod považovat prohlášení vykonatelnosti za rozporné s francouzským hmotněprávním mezinárodním veřejným pořádkem.

Při posouzení procesní stránky věci Kasační soud připomněl, že podle francouzského mezinárodního procesního veřejného pořádku nelze uznat neodůvodněné zahraniční rozhodnutí, nejsou-li předloženy dokumenty způsobilé nahradit chybějící odůvodnění. V návaznosti na svůj rozsudek ze dne 2. 10. 2024, č. 22-20.883⁴⁴ současně zdůraznil nutnost ověřit souhlas náhradní matky s dohodou o náhradním mateřství a jejími důsledky pro rodičovská práva. Jelikož však byly v řízení před Kasačním soudem předloženy listiny dokládající splnění této podmínky, uzavřel, že požadavky francouzského mezinárodního procesního veřejného pořádku byly splněny.

⁴⁰ Rozsudek ze dne 22. 11. 2022, D. B. a ostatní proti Švýcarsku, č. 58817/15 a 58252/15, bod 86, dostupný ve francouzském originále [zde](#), anotace KVZ dostupná [zde](#); rozsudek ze dne 16. 7. 2020, D. proti Francii, č. 11288/18, bod 54, dostupný ve francouzském originále [zde](#), anotace a překlad KVZ dostupné [zde](#); rozsudek ze dne 31. 8. 2023, C. proti Itálii, č. 47196/21, body 53, 58, 60 a 68, dostupný ve francouzském originále [zde](#); rozsudek ze dne 22. 3. 2012, Ahrens proti Německu, č. 45071/09, bod 78, dostupný v anglickém originále [zde](#), v českém překladu KVZ [zde](#); rozsudek ze dne 7. 4. 2022, A. L. proti Francii, č. 13344/20, bod 54, dostupný ve francouzském originále [zde](#), anotace KVZ dostupná [zde](#); rozsudek ze dne 26. 6. 2014, Mennesson proti Francii, č. 65192/11, body 46 a 96, dostupný v anglickém originále [zde](#), anotace KVZ dostupná [zde](#).

⁴¹ Úplné znění rozhodnutí dostupné ve francouzském jazyce [zde](#).

⁴² Poradní stanovisko Soudu ze dne 10. 4. 2019 k uznání právního vztahu rodičovství mezi dítětem narozeným v zahraničí prostřednictvím náhradního mateřství a zamýšlenou matkou ve vnitrostátním právu (žádost č. P16-2018-001), dostupné ve francouzském jazyce [zde](#), v anglickém jazyce [zde](#).

⁴³ Úplné znění rozhodnutí dostupné ve francouzském jazyce [zde](#).

⁴⁴ Úplné znění rozhodnutí dostupné ve francouzském jazyce [zde](#).

Závěrem se Kasační soud vyjádřil k účinkům uznání kanadského rozhodnutí. Zdůraznil, že soud rozhodující o prohlášení vykonatelnosti nesmí provádět jeho věcný přezkum ani měnit jeho povahu. Kanadské rozhodnutí nebylo rozhodnutím o osvojení, nýbrž rozhodnutím o určení rodičovství. Francouzské soudy proto nemohly stanovit, že bude mít účinky plného osvojení, když po prohlášení vykonatelnosti musí být uznáno právě takové právní postavení, jaké vytvořilo cizí rozhodnutí.

Z těchto důvodů Kasační soud zrušil napadené rozhodnutí odvolacího soudu v části týkající se odůvodnění a účinků osvojení, přičemž rozhodl tak, že kanadskému rozhodnutí přiznal vykonatelnost ve Francii. Současně konstatoval, že rodičovský vztah dítěte k oběma mužům musí být ve Francii uznán a může být zapsán ve vztahu k oběma otcům do francouzských matrik.

Rozsudek představuje významné sjednocující stanovisko pléna a završení judikatury Kasačního soudu k uznávání cizích rozhodnutí o rodičovstvích vzniklých v souvislosti s náhradním mateřstvím. Ilustruje, jakým způsobem vnitrostátní soudy hledají rovnováhu mezi ochranou hodnot, jež jsou součástí veřejného pořádku, a požadavkem zachování kontinuity osobního statusu dítěte v přeshraničních situacích.

Srovnatelné hodnotové východisko lze nalézt i v judikatuře českého Ústavního soudu. Ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 3226/16⁴⁵ dovedl, že neuznání zahraničního rozhodnutí o určení rodičovství založeném v souvislosti s náhradním mateřstvím nesmí vést k popření nejlepšího zájmu dítěte a že již existující rodinné vazby mezi dítětem a jeho rodiči požívají ochrany jako součást identity dítěte.

Otázka významu právní kvalifikace zahraničního statusového rozhodnutí pro účely jeho uznání a založení účinků ve vnitrostátním právu se, byť v jiné podobě, objevila rovněž v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 6/20⁴⁶, který se týkal uznání cizího rozhodnutí o osvojení dítěte narozeného prostřednictvím náhradního mateřství ve vztahu k českému občanovi. Ačkoli skutkové okolnosti obou stížností projednávaných Ústavním soudem byly téměř totožné⁴⁷, lišily se právním základem vzniku rodičovského vztahu. Ten byl v prvním případě založen určením rodičovství, zatímco ve druhém osvojením. Na uznávání cizích rozhodnutí o osvojení se přitom v českém právu uplatní zvláštní kumulativní podmínka vyplývající z § 63 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, tedy že osvojení by bylo přípustné i podle hmotněprávních ustanovení českého práva, jejíž ústavní konformitu Ústavní soud potvrdil a jejíž nesplnění bylo důvodem, pro který nemohlo být cizí rozhodnutí o osvojení uznáno.

Rozsudek je aktuální také v kontextu probíhajících jednání o návrhu nařízení Evropské unie o uznávání rodičovství⁴⁸, jehož cílem je zajistit uznávání vztahu rodič – dítě založeného v jednom členském státě ve všech ostatních členských státech. Problematika rodičovství vzniklého v souvislosti s náhradním mateřstvím přitom patří, vedle rodičovství stejnopohlavních párů, k nejcitlivějším otázkám návrhu.

Alena Grüter

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2017, I. ÚS 3226/16, dostupný [zde](#).

⁴⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 25. 12. 2020, Pl. ÚS 6/20, dostupný [zde](#).

⁴⁷ Zatímco v první věci spolu občan Dánska a občan České republiky žili jako manželé podle kalifornského práva v Kalifornii, v druhé věci šlo o registrované partnery, občana České republiky a občana Trinidadu a Tobaga, žijící v New Jersey. V obou případech uzavřely páry smlouvu s náhradní matkou a byl také konstatován rodinný život. Co se týče právního stavu, zatímco prvně jmenovanému páru bylo rodičovství určeno rozhodnutím Vrchního soudu v Kalifornii, druhý pár dítě vzešlé z náhradního mateřství osvojil rozhodnutím Vrchního soudu v New Jersey.

⁴⁸ Návrh nařízení Rady o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání rozhodnutí a přijímání veřejných listin ve věcech rodičovství a o vytvoření evropského osvědčení o rodičovství, COM(2022) 695 final, 7. 12. 2022, dostupný v českém jazyce [zde](#).

Francie | Kasační soud | Rozsudek ze dne 17. 6. 2026, 23-10.435

Zdroj

Vyloučení kvalifikace společnosti jako „emanace státu“ pro účely exekučního postihu jejího majetku, pokud by taková kvalifikace narušila cíle opatření zavedených Evropskou uniíÚplné znění rozhodnutí⁴⁹

Francouzský Kasační soud se v tomto rozsudku zabýval otázkou, zda společnost zřízená členským státem v rámci programu finanční pomoci Evropské unie představuje „emanaci“ (tzv. prodlouženou ruku) státu, jejíž majetek lze použít k uspokojení pohledávek věřitelů tohoto státu. Dospěl přitom k závěru, že ačkoli za běžných okolností lze majetek společnosti zřízené státem exekučně postihnout, je nutné kvalifikaci takového subjektu jako emanace státu vyloučit, pokud by tím bylo ohroženo dosažení cílů sledovaných unijní úpravou. V projednávané věci představoval takový cíl zajištění finanční stability členských států eurozóny v rámci Evropského stabilizačního mechanismu.

Žalobkyní v původním řízení byla řecká společnost Hellenic Shipyards SA (dále jen „HSY“), věřitelka řeckého státu. Na základě rozhodčího nálezu, který ukládal Řecku povinnost zaplatit jí dlužnou částku a který byl prohlášen za vykonatelný na území Francie, se společnost HSY domáhala nařízení exekuce obstavením bankovního účtu společnosti HCAP vedeného u pařížské pobočky banky HSBC. Společnost HCAP byla založena na základě řeckého zákona z roku 2016 za účelem správy a zpeněžování státních aktiv; vytvoření takové společnosti představovalo jednu ze zvláštních podmínek poskytnutí finanční pomoci Řecku ze strany Evropské unie v rámci Evropského stabilizačního mechanismu. Společnost HSY argumentovala, že společnost HCAP představuje navzdory své právní subjektivitě a formální samostatnosti pouhou emanaci řeckého státu. Její majetek je proto fakticky majetkem státu, a tudíž je exekučně postižitelný pro účely vymáhání pohledávek věřitelů Řecka.

Pařížský odvolací soud návrhu společnosti HSY na nařízení exekuce na majetek společnosti HCAP vyhověl.⁵⁰ Vycházel přitom ze zjištění, že ačkoliv společnost HCAP vznikla v návaznosti na požadavek unijních institucí a byla založena ke zvláštnímu účelu, nepožívala vůči řeckému státu dostatečné funkční ani majetkové autonomie. Kvalifikoval ji proto jako emanaci řeckého státu, což umožnilo postižení jejího majetku za účelem uspokojení pohledávky společnosti HSY. Společnost HCAP podala proti rozhodnutí o nařízení exekuce opravný prostředek (žádost o zrušení), jemuž odvolací soud nevyhověl.⁵¹ Proti tomuto rozhodnutí podala posléze kasační stížnost.

Kasační soud byl postaven před otázku, zda podmínky a účel vytvoření společnosti HCAP, v přímé návaznosti na program stability členských států eurozóny, brání kvalifikaci statusu této společnosti jako „emanace státu“, což by umožnilo postižení

⁴⁹ Neoficiální anglický překlad plného znění rozsudku je dostupný [zde](#).

⁵⁰ Viz rozsudek Odvolacího soudu v Paříži ze dne 27. 6. 2019, RG 18/05246, dostupný ve francouzském jazyce [zde](#).

⁵¹ Rozsudek Odvolacího soudu v Paříži ze dne 15. 9. 2022, RG 20/00419G, dostupný ve francouzském jazyce [zde](#).

jejího majetku jako majetku státu ve smyslu francouzského občanského zákoníku.⁵² Kasační soud nejprve připomněl, že v souladu s obvyklou vnitrostátní praxí lze pohledávku vůči cizímu státu exekučně vymáhat na majetku formálně samostatného subjektu, pakliže tento subjekt nedisponuje dostatečnou právní a faktickou nezávislostí na daném státu a současně jeho majetek splývá s majetkem státu. Následně však vyzdvihl specifické okolnosti projednávaného případu. S odkazem na čl. 136 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie⁵³ a na čl. 12 Smlouvy o zřízení Evropského stabilizačního mechanismu⁵⁴ upozornil, že čerpání finanční pomoci členskými státy je vždy podmíněné. V případě Řecka zahrnovaly tyto podmínky povinnost vytvořit nezávislý fond pod dohledem unijních institucí, jehož účelem bude správa aktiv převedených státem a generování výnosů určených výlučně ke snížení státního dluhu a splácení finanční pomoci poskytnuté Evropskou unií.

Při hodnocení použitelnosti vnitrostátní doktríny emanace státu Kasační soud konstatoval, že odvolací soud pochybil, když kvalifikoval společnost HCAP jako emanaci státu bez ohledu na účel jejího zřízení. Kasační soud dospěl k závěru, že nezávislost společnosti HCAP vůči řecké vládě a její dohled ze strany unijních institucí představovaly specifické podmínky poskytnutí finanční pomoci. Povolení exekuce na majetek společnosti HCAP ve prospěch běžných věřitelů Řecka by přímo popřelo primární účel zřízení HCAP, kterým bylo zajištění splácení řeckého státního dluhu. Kvalifikace společnosti jako emanace státu by v tomto případě vedla ke zmaření cílů sledovaných opatřeními Evropské unie pro zajištění finanční stability členů eurozóny. Z tohoto důvodu musela být v tomto konkrétním případě vyloučena.

S ohledem na výše uvedené Kasační soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu, aniž by mu věc vrátil k novému projednání, a rozhodl ve věci samé. Konstatoval, že čl. 2284 francouzského občanského zákoníku vykládaný ve světle unijního práva neumožňuje vést exekuci na majetek společnosti HCAP ve Francii ze strany věřitelů řeckého státu, neboť by to narušilo cíle a „užitečný účinek“ (*effet utile*) Evropského stabilizačního mechanismu. Návrh na nařízení exekuce podaný společností HSY byl proto s konečnou platností zamítnut.

Iveta Rohová

⁵² Konkrétně čl. 2284 francouzského občanského zákoníku (*Code civil*), který je ve francouzském jazyce dostupný [zde](#), přičemž v předkladu zní následovně: „*Každý, kdo osobně převzal určitý závazek, je povinen jej splnit s využitím jakéhokoli současného i budoucího movitého či nemovitého majetku.*“

⁵³ Smlouva o fungování Evropské unie, konsolidované znění, v českém jazyce dostupná [zde](#).

⁵⁴ Smlouva o zřízení Evropského stabilizačního mechanismu ze dne 2. 2. 2012, v anglickém znění dostupná [zde](#).

Německo | Spolkový soudní dvůr | Rozsudek ze dne 17. 7. 2026, V ZR 162/25**K nároku vlastníka bytové jednotky na povolení instalace klimatizace na balkon a k významu hluku z jejího budoucího provozu**Úplné znění rozhodnutí

Německý Spolkový soudní dvůr se zabýval otázkou, zda může vlastník bytové jednotky požadovat, aby mu společenství vlastníků usnesením povolilo instalaci tzv. split klimatizace⁵⁵ na jeho balkon, ačkoli ostatní vlastníci s tím nesouhlasí. Dospěl k závěru, že takový nárok podle § 20 odst. 3 zákona o vlastnictví bytů (WEG)⁵⁶ zásadně existuje. Rozhodující je podle jeho názoru to, zda se může vlastník, který nesouhlasí s instalací zařízení, cítit podle obvyklého vnímání objektivně dotčen, což je třeba posuzovat na základě vyvážení vlastnických práv chráněných čl. 14 Základního zákona, a to dotčených vlastníků jednotek na straně jedné a vlastníka, který chce stavební úpravu provést, na straně druhé. Spolkový soudní dvůr dále uvedl, že případný hluk, který se může objevit při pozdějším provozu zařízení, zpravidla nebrání povolení instalace zařízení, neboť se vlastníci mohou bránit nepřiměřeným hlukovým imisím.

Žalobci, členové žalovaného společenství vlastníků bytů, navrhli na shromáždění dne 14. 12. 2023, aby jim bylo povoleno instalovat split klimatizaci na balkon patřící k jejich bytu. Návrh nezískal většinu, žalobci proto podali žalobu o nahrazení usnesení shromáždění vlastníků. Okresní soud žalobu zamítl, zemský soud však rozsudek změnil a rozhodnutí nahradil, přičemž stanovil podmínky týkající se druhu instalovaného zařízení a jeho provozního režimu. Společenství vlastníků podalo proti tomuto rozhodnutí dovolání, které zemský soud připustil.

Spolkový soudní dvůr nejprve konstatoval, že instalace klimatizace s průvrtem fasády je stavební úpravou společných částí nemovitosti, která vyžaduje povolení usnesením podle § 20 odst. 1 WEG, neboť nepatří mezi tzv. privilegované stavební úpravy podle § 20 odst. 2 WEG, jako jsou úpravy pro osoby se zdravotním postižením či nabíjení elektromobilů. Analogické použití § 20 odst. 2 WEG na tuto situaci odmítl. Nárok proto posuzoval podle § 20 odst. 3 WEG, podle něhož lze povolení požadovat, pokud žádný vlastník není stavební úpravou dotčen nad míru nevyhnutelnou při řádném soužití, nebo s ní všichni dotčení vlastníci souhlasí. Dotčením („Beeinträchtigung“) je podle soudu situace, kdy se může vlastník cítit podle obvyklého vnímání objektivně zasažen.

Soud odmítl názor dovolatele, že práh dotčení je třeba stanovit nízko, takže by nárok vznikl jen zřídka a ostatním vlastníkům by fakticky svědčilo právo veta opřené o čl. 14 Základního zákona zakotvující ochranu vlastnictví. Spolkový soudní dvůr zdůraznil, že při posuzování dotčení je nutné vyvážit základní práva jak nesouhlasících vlastníků, tak vlastníků, kteří chtějí stavební úpravu provést, a že z § 20 odst. 3 WEG nevyplývá, že by vyvážení mělo zpravidla vyznít v neprospěch toho, kdo chce

⁵⁵ Jedná se o klimatisační zařízení skládající se z vnitřní a venkovní jednotky.

⁵⁶ Zákon o vlastnictví bytů (*Wohnungseigentumsgesetz*), § 20, dostupný v německém jazyce [zde](#).

stavět. Odkázal též na záměr zákonodárce při přijetí novely WEG z roku 2020, který chtěl vlastníkům usnadnit přizpůsobování stavebního stavu domů měnícím se potřebám a zabránit jeho „zkamenění“. Dosavadní formulaci, že nárok vylučuje každé „ne zcela nepatrné“ dotčení, Spolkový soudní dvůr výslovně opustil jako zavádějící. Rozdíl oproti zákazu změn podle § 20 odst. 4 WEG (nepřiměřená nevýhoda nebo zásadní přestavba) spočívá v tom, že jeho podmínky jsou zpravidla užší než podmínky dotčení podle § 20 odst. 3 WEG.

Pokud jde o hluk, soud vysvětlil, že se hluk vznikající při pozdějším užívání zařízení při posuzování nároku zpravidla nezohledňuje. Vlastníci a společenství se totiž mohou i po povolení instalace bránit nepřiměřeným imisím a společenství může pozdější užívání upravit domovním řádem. Výjimkou je pouze situace, kdy je již v rozhodné době, tedy při posledním jednání o skutkových otázkách, jisté, že zařízení nemůže dodržet limity ochrany před hlukem. Jako vodítko lze použít hodnoty technické instrukce pro ochranu před hlukem (*TA Lärm*).⁵⁷ V projednávané věci mělo zařízení schválení pro místní trh a vnější jednotka dosahovala hluku 49 až 50 dB(A), což odpovídá denní hodnotě pro čistě obytná území 50 dB(A). Nejbližší okno ložnice navíc bylo od balkonu vzdáleno několik metrů a v usnesení byl stanoven tichý provozní režim, zakrytí zařízení i povinnost dodržovat zemský zákon o ochraně před imisemi. Totéž soud uvedl o odpadním teple a kondenzátu.

Spolkový soudní dvůr dále uvedl, že důkazní břemeno o absenci dotčení nese vlastník, který povolení požaduje, avšak společenství má sekundární povinnost tvrzení, takže vlastník musí vyvrátit jen to, co společenství namítá. Za nedůvodnou soud považoval i námitku, že bylo třeba předchozího statického výpočtu, neboť průvrt vnější zdi činil nejvýše 10 cm. Nedůvodné taktéž považoval obavy z poklesu hodnoty sousedních bytů, jelikož nejde o technologii, o jejíž nebezpečnosti by panovala vědecká nejistota a obavy veřejnosti⁵⁸. Dovolání proto zamítl.

Žofie Čermáková

Rakousko | Nejvyšší soudní dvůr | Usnesení ze dne 19. 5. 2026, 2 Ob 16/26f

Neúčinnost elektronického doručení na neaktuální e-mailovou adresu navzdory porušení povinnosti oznámit její změnu

Úplné znění rozhodnutí

Rakouský Nejvyšší soudní dvůr se zabýval účinností elektronického doručení žádosti o vyjádření k žalobě na e-mailovou adresu, která byla sice nadále zapsána v seznamu účastníků elektronického doručování, žalovaná k ní však již neměla přístup. Dospěl k závěru, že rozhodující není skutečná subjektivní vědomost žalované o elektronickém upozornění,

⁵⁷ Technická instrukce pro ochranu před hlukem (*Technische Anleitung zum Schutz gegen Lärm*), jejíž hodnoty se používají jako vodítko i v právu vlastnictví bytů; pro čistě obytná území stanoví hodnoty 50 dB(A) ve dne a 35 dB(A) v noci.

⁵⁸ Na rozdíl od případu v rozsudku Spolkového soudního dvora ze dne 24. 1. 2014, V ZR 48/13, dostupném v německém jazyce [zde](#), v němž se řešil stožár mobilního operátora.

ale objektivní možnost se s ním seznámit. Jestliže žalovaná k evidované e-mailové adrese objektivně neměla přístup, je doručení neúčinné. Na tomto závěru nic nemění ani to, že žalovaná porušila zákonnou povinnost změnu své elektronické adresy neprodleně oznámit, neboť zákon s porušením této povinnosti nespojuje fikci účinného doručení.

Žalobkyně se žalobou domáhala vůči žalované zaplacení ceny díla ve výši 176 418,55 EUR (cca 4 300 000 Kč) s příslušenstvím. Výzva k vyjádření k žalobě byla žalované doručována elektronicky podle § 35 rakouského zákona o doručování (dále jen „ZustG“).⁵⁹ Upozornění na uložení písemnosti byla následně zaslána na e-mailovou adresu office@o*.at, kterou žalovaná uvedla v seznamu účastníků elektronického doručování. Protože žalovaná vyjádření k žalobě nepodala, vydal soud rozsudek pro zmeškání. Také upozornění na jeho elektronické zpřístupnění bylo zasláno na tutéž e-mailovou adresu. Soud následně potvrdil právní moc a vykonatelnost rozsudku. Žalovaná navrhla zrušení tohoto potvrzení. Tvrdila, že evidovaná e-mailová adresa již náležela jiné společnosti, zatímco ona používala jinou adresu a k původní schránce neměla přístup. O výzvě k podání vyjádření ani o rozsudku pro zmeškání se proto nedozvěděla. Žalobkyně namítala, že žalovaná měla podle § 28b odst. 2 ZustG povinnost změnu elektronické adresy neprodleně oznámit. Soud prvního stupně potvrzení právní moci a vykonatelnosti zrušil, protože žalovaná neměla k evidované adrese přístup, a doručení proto bylo neúčinné. Odvolací soud naopak návrh zamítl s odůvodněním, že upozornění byla řádně zaslána na adresu vedenou v seznamu a žalovaná nesplnila svou povinnost tuto adresu aktualizovat. Proti tomu žalovaná podala dovolání k Nejvyššímu soudnímu dvoru.

Nejvyšší soudní dvůr na úvod konstatoval, že vyzvednutí elektronicky zpřístupněné písemnosti není nezbytnou podmínkou jejího doručení. Písemnost se zásadně považuje za doručenu první pracovní den po odeslání prvního elektronického upozornění. Doručení však není účinné, pokud adresát o upozornění nevěděl, protože k němu objektivně nemohl získat přístup. Rozhodující přitom není, zda se adresát s upozorněním skutečně seznámil, ale zda k tomu měl objektivní možnost. Adresát se proto nemůže dovolávat neúčinnosti doručení pouze proto, že dostupnou e-mailovou schránku nekontroloval. Jiná je však situace, kdy k evidované adrese vůbec neměl přístup a upozornění nemohl získat. Žalovaná tvrdila právě takovou objektivní nemožnost, protože e-mailovou adresu vedenou v seznamu účastníků již nepoužívala a neměla k ní přístup. Současně však porušila povinnost podle § 28b odst. 2 ZustG oznámit změnu e-mailové adresy. Nejvyšší soudní dvůr proto posuzoval, zda toto porušení samo o sobě zakládá účinnost doručení na původní e-mailovou adresu.

Dospěl k závěru, že nikoli. Zákon s porušením aktualizací povinnosti nespojuje fikci doručení a takový následek nebylo možné dovodit ani analogickým použitím § 8 odst. 2 ZustG. Použití analogie by předpokládalo existenci mezery v zákoně, tedy situace, kdy zákonodárce určitý případ v rozporu se svým záměrem opomenul upravit. Jestliže však zákonodárce pro určitý skutkový stav konkrétní právní následek vědomě nestanovil, nelze chybějící úpravu doplnit soudcovským výkladem.

Úprava § 8 ZustG navíc vychází z jiné situace. Povinnost oznámit změnu doručovací adresy podle tohoto ustanovení se vztahuje pouze na osobu, která již ví o probíhajícím konkrétním řízení. Naproti tomu povinnost aktualizovat elektronickou adresu podle § 28b odst. 2 ZustG je obecná a může dopadat i na osobu, která o zahájení konkrétního řízení vůbec neví. Tento rozdíl odůvodňuje rozdílné právní následky porušení obou povinností a současně brání závěru, že právní úprava obsahuje mezeru, kterou by bylo nutné odstranit analogií.

Rakouské právo navíc zná i jiné povinnosti oznamovat změnu adresy, jejichž porušení automaticky nevede k účinnému doručení na neaktuální adresu. Porušení povinnosti oznámit změnu obchodní adresy do obchodního rejstříku nevede k tomu, že by právnické osobě bylo možné účinně doručovat na původní zapsanou adresu, pokud se tam již nenachází její doručovací místo. Právní úprava pro takový případ upravuje jiné náhradní způsoby doručení. Stejně tak porušení obecné přihlašovací povinnosti podle předpisů o evidenci pobytu nezpůsobuje účinnost doručení na evidovanou adresu, pokud se tam adresát ve skutečnosti již nezdržuje a nemůže se o doručované písemnosti dozvědět.

⁵⁹ Zákon o doručování (*Zustellgesetz*), dostupný v německém jazyce [zde](#).

Nejvyšší soudní dvůr připustil riziko, že adresát může deaktivací adresy elektronické doručování zmařit. Toto praktické riziko však neopravňuje soudy, aby bez zákonného podkladu vytvořily fikci doručení. Stanovení takového následku přísluší dle Nejvyššího soudního dvora výhradně zákonodárci.

Nejvyšší soudní dvůr proto uzavřel, že porušení povinnosti oznámit změnu elektronické adresy nemění nic na neúčinnosti doručení, jestliže adresát objektivně nemohl získat přístup k elektronickým upozorněním. Protože žalovaná k evidované adrese přístup neměla, rozsudek pro zmeškání jí nebyl účinně doručen.

Beatrix Mária Bukovinská

PŘIHLÁŠENÍ K ODBĚRU BULLETINU

V případě zájmu o zaslání Bulletinu na Vaši e-mailovou adresu se můžete přihlásit k odběru na internetových stránkách Nejvyššího soudu [zde](#).

Příspěvky nejsou oficiálními vyjádřeními Nejvyššího soudu.

Redakce: oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu

© Nejvyšší soud, ISSN 2464-8531